

N:o 79.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till förordning angående tillverkning af brännvin; gifven Stockholms slott den 8 mars 1907.

Under återopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen att antaga härvid fogadt förslag till förordning angående tillverkning af brännvin.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Carl Swartz.

Förslag

till

Förordning angående tillverkning af brännvin.

I KAP.

Om rättighet till brännvins tillverkning och destillering.

1 §.

1. Brännvin må, med de här nedan i 2 och 3 mom. omförmälda undantag, tillverkas ej mindre af enhvar välfrejdad person, hvilken äger eller innehar i mantal satt eller särskildt skattlagd jord, än äfven af den, som är behörig att idka fabriksrörelse. Afider brännvinstillverkare eller varder han försatt i konkurs, må redan anmäld tillverkning utöfvas af döds- eller konkursboet.

2. Öfverståthållare, underståthållare, landshöfding, landssekreterare, landskamrerare, kronofogde, länsman, lands- och stadsfiskal, polis-tjänsteman, domare på landet, borgmästare eller annan magistratsperson i stad, ecklesiastik ämbets- eller tjänsteman, kyrkobetjänt, folkskollärare, i tjänst varande läkare, brännerikontrollör eller tillsyningsman, eller i allmänhet ämbets- och tjänsteman, som till följd af sin befattning kan komma att deltaga i beslut om brännvinstillverkning eller kontroll därå, må icke befatta sig med dylik tillverkning.

Detsamma gälle ock om bolag, däri någon i detta mom. nämnd person är delägare, äfvensom om den, hvilken blifvit dömd till ansvar för brott, som omförmäles i 31 eller 33 §§ af denna förordning.

3. Å ecklesiastika och andra boställen, så ock å annan kronans jord, som ej med stadgad åborätt besittes, vare brännvinstillverkning förbjuden.

2 §.

1. Brännvinstillverkning vare i allmänhet tillåten allenast från klockan tolf på dagen första helgfria dag i oktober månad till första helgfria dag i maj månad det därpå följande året vid samma timme.

2. I sammanhang med pressjästberedning äfvensom vid bränneri, där allt det tillverkade brännvinet göres till förtäring obrukbart (denatureras), må jämväl under den del af året, då brännvinstillverkning på grund af 1 mom. i allmänhet icke är tillåten, brännvinstillverkning äga rum under de särskilda villkor, Kungl. Maj:t pröfvar erforderliga.

3. Brännvinstillverkning eller mäskeerledning därtill vare ej medgifven från klockan tio om aftonen näst före sön- eller helgdag till klockan tio om aftonen å sådan dag; dock att, om för särskilda tillverkningsmetoders begagnande undantag från denna bestämmelse skulle finnas oundgängligen nödigt, Kungl. Maj:t vill på särskild underdånig ansökning pröfva, huruvida sådant undantag må medgifvas.

4. Kungl. Maj:t vare, oberoende af hvad förut i denna § är stadgadt, obetaget att, där högst viktiga omständigheter sådant föranleda, föreskrifva inställande under viss tid af all brännvinstillverkning.

3 §.

1. För brännvinstillverkning må begagnas redskap af hvilken storlek och beskaffenhet som helst med allenast de inskränkingar, som för kontrollens handhafvande äro eller varda föreskrifna. Äfven må användas alla slags råämnen, majs och utländsk potatis dock endast i den uti 8 § stadgade ordning samt malen spannmål allenast under den särskilda kontroll, som af Kungl. Maj:t föreskrifves.

2. Efter ansökning äge Kungl. Maj:t medgifva, att under den kontroll och de villkor i öfrigt, som Kungl. Maj:t pröfvar erforderliga, tillverkning af brännvin må äga rum för vetenskapligt ändamål eller försöksvis för tekniskt ändamål utan iakttagande af de i denna förordning meddelade bestämmelser.

4 §.

1. Den, som vill idka brännvinstillverkning, skall minst tio dagar före den, då tillverkningen är afsedd att begynna, skriftligen anmäla sådant hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, med uppgift å

stället för tillverkningens bedrivande, dagen, då den skall taga sin början, samt det antal liter brännvin, han beräknar i medeltal skall komma att tillverkas för hvarje tillverkningsdygn, äfvensom därvid aflämna bevis, att han är behörig att utöfva brännvinstillverkning. Af bolag tillämnad brännvinstillverkning skall anmälas af den, som enligt gällande lag äger för bolaget föra talan, och skall därvid lämnas uppgift om samtliga delägare i bolaget.

2. Samtidigt med denna anmälan skall tillverkaren hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande ställa säkerhet för så stort skattebelopp, som svarar mot den uppgifna medeltillverkningen under tio tillverkningsdygn.

3. Varder nyssnämnda säkerhet af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd, och finnes eljest ej hinder möta för handteringens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillståndsbevis.

4. Har under tio på hvarandra följande tillverkningsdygn i medeltal för hvarje dygn tillverkats mer än en femtedel utöfver hvad i anmälan uppgifvits, skall tillverkaren ofördröjligen ställa säkerhet för det mot den ökade tillverkningen svarande skattebeloppet, vid äfventyr att tillståndsbeviset eljest återkallas.

5. Med tillverkningsdygn förstås i denna förordning tiden från klockan tolf på dagen den ena till samma timme å nästföljande helgfria dag.

5 §.

Vill den, som erhållit tillstånd till brännvinstillverkning, afstå från tillverkningens utöfvande, utan att densamma tagit sin början, skall anmälan därom ske hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, dock skall han i sådant fall vara pliktig godtgöra den kostnad, som möjligen uppstått genom kontrollörs inkallande.

6 §.

1. Vill brännvinstillverkare före den allmänna tillverkningstidens utgång afstå från tillverkningsrätten, skall han därom göra skriftlig anmälan hos den kontrollör, som är anställd vid bränneriet, minst tre dagar före utgången af det tillverkningsdygn, med hvilket han anmäler sig vilja avsluta tillverkningen; dock att, om bränneri eller däri begagnad redskap genom vådeld eller annan olyckshändelse blifvit väsentligen skadadt, tillverkningsrätten må upphöra omedelbart efter det tillverkaren

gjort skriftlig anmälan därom. Kontrollören åligger att dels lämna tillverkaren bevis om gjord anmälan, dels ock ofördröjligen underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande och öfverkontrollören om tiden för tillverkningsrättens upphörande.

2. I bränneri, där tillverkningen sålunda blifvit anmäld att upphöra, må den ej efter den utsatta tiden äga rum utan förnyad anmälan, som i 4 § sägs.

7 §.

Om anmäld brännvinstillverkning ej företages inom tre tillverkningsdygn efter den i anmälan uppgifna tid, eller brännvinstillverkning afbrytes utan sådan anmälan, som i 6 § 1 mom. omförmäles, eller utan Kungl. Maj:ts därom meddelade föreskrift, och ej inom tre tillverkningsdygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet inträdde, ånyo företages, åligger det brännvinstillverkaren att för de tillverkningsdygn, under hvilka tillverkningen sålunda icke utföfvats, gälda på bränneriet belöpande kontrollkostnader.

8 §.

1. Vill tillverkare för brännvinstillverkning använda majs eller utländsk potatis, göre, med företeende af bevis att föreskrifven särskild afgift enligt 13 § 4 mom. blifvit till landtränteriet inbetald, därom skriftlig anmälan hos kontrollören minst tre dagar, innan den första inmäskningen däraf är afsedd att ske. Kontrollören åligger att dels lämna tillverkaren bevis om gjord anmälan, dels ock ofördröjligen därom underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande och öfverkontrollören.

2. Om tillverkare, som anmält sig ämna vid brännvinstillverkning använda majs eller utländsk potatis, vill upphöra med användningen af dylika råämnen före den allmänna tillverkningstidens utgång, göre han därom anmälan på sätt i 6 § 1 mom. sägs; och skall, då sådan anmälan sker, förfaras på sätt i samma mom. är föreskrifvet.

9 §.

1. Vill någon under den tid, då han, enligt erhållet tillståndsbevis, är till brännvinstillverkning berättigad, å bränneriställe genom särskild destillering rena brännvin, må sådant ske under tillsyn af kontrollör. Destillering å bränneriställe under annan tid vare äfven medgifven; dock att anmälan därom skall minst åtta dagar före den tid,

destilleringen hvarje gång företages, göras hos vederbörande öfverkontrollör.

2. I öfrigt må brännvins rening, vare sig genom destillering eller på kall väg, verkställas såsom annan handtering, enligt hvad i gällande författningar stadgas.

10 §.

Tillverkare vare skyldig hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för vederbörande öfverkontrollör, då denne önskar däraf taga del.

11 §.

Tillverkare ställe sig till efterrättelse hvad den ordningsstadga för brännvinsbrännerierna i riket, som af Kungl. Maj:t utfärdas, innehåller om tillverkares åligganden äfvensom de föreskrifter, kontroll- och justeringsstyrelsen eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller nämnda ordningsstadga meddelar.

II KAP.

Om brännvins beskattning och uppläggande på nederlag.

12 §.

1. För brännvin, tillverkad inom landet, skall efter afdrag af två procent, som äro skattefria, tillverkaren påföras skatt med 65 öre för hvarje liter af normalstyrka, hvarmed förstås brännvin, som vid $+15^{\circ}$ å Celsii termometer innehåller 50 volymprocent alkohol.

2. Inbetalning af tillverkningskatt verkställs i landtränteriet, dock hvarje gång för minst 1,500 liter.

3. Vid utförsel af brännvin må, efter hvad särskildt finnes stadgad, åtnjutas restitution med 66,3 öre för hvarje liter renadt och med 65 öre för hvarje liter icke renadt brännvin af normalstyrka.

4. Restitution af tillverkningskatt må under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t vill föreskrifva, åtnjutas:

för brännvin, som vid staten tillhörigt krutbruk användes för tillverkning af krut, afsedt för krigsbruk eller för öfningar i försvarsändamål;

för finkelolja, afsedd till tekniskt ändamål; samt för brännvin, som denaturerats.

För brännvin, som denaturerats vid bränneri, där tillverkningsrätt gäller, må åtnjutas skattefrihet.

Afgift för undersökning af finkelolja i och för restitution af tillverknings-skatt utgår med två öre och för denaturering af brännvin med ett öre för hvarje liter af normalstyrka; dock att sistnämnda afgift icke utgår för brännvin, tillverkadt vid bränneri, där allt det tillverkade brännvinet denatureras.

13 §.

1. Har tillverkningen icke uppgått till 8,000 liter beskattningsbart brännvin för hela den tid, tillverkningsrätten gällt, då skall förutom stadgad skatt erläggas en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade liter-talet understiger nämnda belopp; och likaledes skall, i händelse tillverkningen ej uppgått till 500 liter i medeltal för hvarje tillverkningsdygn, utgå en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade brännvinet understiger ett efter en medeltillverkning af 500 liter beräknadt tillverkningsbelopp. Dessa afgifter skola dock ej utgå, då tillverkningsrättens upphörande grundar sig på anmälan efter olyckshändelse, hvarom i 6 § sägs, eller Kungl. Maj:ts därom meddelade föreskrift; och ankomme på Kungl. Maj:ts pröfning, huruvida eller i hvad mån befrielse från desamma må medgifvas, då brännvinet erhålles såsom biprodukt vid annan tillverkning.

2. Har tillverkningen vid ett och samma bränneri under tiden från den 1 oktober till den 1 därpå följande maj öfverstigit 600,000 liter beskattningsbart brännvin eller under tiden från den 1 maj till den 1 oktober öfverstigit 435,000 liter, då skall förutom stadgad skatt erläggas en afgift af 5 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade liter-talet öfverstiger, i förra fallet 600,000 liter och i det senare 435,000 liter.

3. De enligt 1 och 2 mom. utgående särskilda afgifter skall tillverkaren inom fjorton dagar efter tillverkningsrättens upphörande inbetala till landtränteriet. Sker det ej, låte Kungl. Maj:ts befallningshafvande ofördröjligen utmäta afgifterna; och skall emellertid det vid bränneriet tillverkade och vid tillverkningstidens slut under offentlig vård kvarvarande bränneriet utgöra pant för afgifterna.

4. För brännvin, tillverkadt vid bränneri under tid, då jämlikt anmälan enligt 8 § 1 mom. majs eller utländsk potatis där användes för brännvinstillverkning, skall tillverkaren påföras en särskild afgift

af 5 öre för hvarje liter. Denna afgift inbetalas förskottsvis i landt-ränteriet, dock hvarje gång för minst 10,000 liter; för mycket erlagd afgift restitueras efter tillverkningsrättens upphörande på därom af tillverkaren gjord framställning.

5. Hvad i denna § är stadgadt om tilläggsavgift vid brännvins-tillverkning gälle icke i fråga om bränneri, där allt det tillverkade brännvinet denatureras.

14 §.

1. Af obeskattadt brännvin skola minst åttiofem procent såsom säkerhet för skatten vara liggande på nederlag vid bränneriet; och skall det förty åligga tillverkaren att på en förut bestämd dag i hvarje vecka (af-räkningsdag) till kontrollören för inläggande på nederlaget aflämna er-forderlig myckenhet brännvin. Underlåter tillverkare detta, skall kon-trollören ofördröjligen anmäla förhållandet hos Kungl. Maj:ts befall-ningshafvande, som genast låte utmäta det felande skattebeloppet. Därest Kungl. Maj:ts befallningshafvande finner sådant erforderligt för bevarande af statens rätt, må Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillika återkalla tillståndsbeviset.

2. För obeskattadt brännvin, som ej, enligt hvad i 1 mom. sägs, inlagts på nederlag vid bränneriet, skall skatt vara erlagd före den 1 oktober, vid påföljd att Kungl. Maj:ts befallningshafvande eljest låter ofördröjligen utmäta densamma.

3. Denaturerad brännvin må ej ligga såsom säkerhet för ogulden skatt.

15 §.

Magasin eller rum för nederlag af brännvin skall finnas vid hvarje bränneri samt vara beläget i dess närhet och af tillverkaren upplåtet uteslutande för brännvin, som skall utgöra säkerhet för ogulden skatt.

16 §.

Brännvinstillverkare må efter tillverkningens upphörande hafva obeskattadt brännvin kvarliggande å nederlag vid bränneriet.

17 §.

1. Inträffar minskning, vare sig genom läckning, afdunstning eller olyckshändelse, i det å nederlag upplagda brännvinets litertal eller

styrka, skall ändock tillverkningskatt erläggas för allt det brännvin, hvarför skatt är ogulden; dock vill Kungl. Maj:t, där minskningen utan ägarens vållande uppkommit genom olyckshändelse, medgifva den lindring i skatten, hvartill omständigheterna kunna föranleda.

2. Å nederlag befintligt brännvin utgör pant för ogulden skatt; och skall detsamma till ytterligare säkerhet för skattens utbekommande efter tillverkningsrättens upphörande städse vara mot eldskada försäkradt till ett värde ej understigande den oguldna skattens belopp; hvarjämte det åligger tillverkaren att, då nederlaget öfvertages af tillsyningsman, till denne aflämna försäkringshandlingarna jämte behörigt bevis, att kronan äger rätt till så stor del af försäkringssumman, som fordras för skattens gäldande. Underlåter tillverkare att fullgöra hvad sålunda är föreskrifvet, vare nederlagsrätten förverkad, och anmäle kontrollör eller tillsyningsman genast förhållandet hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som i så fall ofördröjligen förordnar om skattens uttagande.

18 §.

På Kungl. Maj:ts särskilda pröfning i hvarje fall skall bero, om och under hvilka villkor och kontroller samt mot hvilken nederlagsafgift nederlag af inhemskt brännvin utan sammanhang med brännvinstillverkning bör medgifvas; och må, på sätt särskildt därom är eller kan varda stadgadt, såväl från sådant nederlag (allmänt brännvinsnederlag) som från brännerinederlag brännvin ur riket utföras, utan att tillverkningskatt därför erläggas.

III KAP.

Om tillsyn vid bränneri och nederlag.

19 §.

1. Öfverinseendet öfver kontrollen öfver tillverkning af brännvin utfövas af kontroll- och justeringsstyrelsen.

2. Enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i ordningsstadgan för brännvinsbrännerierna i riket, utfövas brännerikontrollen af öfverkontrollörer, kontrollörer och tillsyningsmän.

3. Öfverkontrollörer förordnas af Kungl. Maj:t.

4. Kontroll- och justeringsstyrelsen bestämmer tjänstgöringsdistrikt för öfverkontrollörer och kontrollörer; skolande såväl öfverkontrollör som kontrollör utöfva tillsyn äfven öfver de bryggerier, som äro belägna inom tjänstgöringsdistriktet.

5. Kontrollörer till det antal, som bestämmes af kontroll- och justeringsstyrelsen, utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande, efter förslag af vederbörande öfverkontrollör.

20 §.

1. Öfverkontrollör, som är inkallad i tjänstgöring, erhåller dels arfvode, beräknadt efter 4,000 kronor om året, dels ock under tjänstgöringstiden ersättning för rese- och expeditionskostnader med 250 kronor i månaden; Kungl. Maj:t dock obetaget att i särskilda fall bestämma lägre arfvode eller ersättning.

Enahanda ersättning tillkommer jämväl vikarie, som kan varda förordnad för öfverkontrollör.

2. Kontrollör erhåller under tjänstgöringstiden af staten ersättning i förhållande till det antal tjänstgöringsställen — brännerier eller bryggerier — som finnas inom hans tjänstgöringsdistrikt.

Finnes inom distriktet endast ett bränneri, erhåller kontrollör dagarfvode med 8 kronor, men finnas inom detsamma flera tjänstgöringsställen, äger kontroll- och justeringsstyrelsen bestämma högre arfvode, dock ej mera än 15 kronor om dagen.

I dagarfvode ingår ersättning för resor inom tjänstgöringsdistriktet, hvaremot, om resa förekommer för inträde i tjänstgöring eller vid förflyttning från ett till annat tjänstgöringsdistrikt, kontrollör erhåller reseersättning med 15 kronor för hvarje gång.

3. Biträdande kontrollör erhåller af staten dagarfvode med 8 kronor jämte resekostnadsersättning efter femte klassen i gällande rese-reglemente, dock att, därest hans tillkallande föranledes af annan än den i 24 § 2 mom. omförmälda anledning, det skall åligga tillverkaren att gälda kostnaderna.

21 §.

1. Därest å landsbygden på grund af lokala förhållanden sådant erfordras, vare tillverkare på öfverkontrollörens tillsägelse skyldig dels att mot två kronor om dagen, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godtgöras genom afdrag å kontrollörsarfvodet, tillhandahålla kontrollören

lämplig kost samt ett möbleradt, eldadt och städadt boningsrum å plats, som af öfverkontrollören godkännes, dels ock att mot ersättning enligt gällande skjutstaxa åt honom anskaffa skjuts till öfriga tjänstgöringsställen inom distriktet.

2. Vid bränneri, där allt det tillverkade brännvinet denatureras, åligger det tillverkaren att godtgöra statsverket, hvad enligt de i 20 § 2 mom. angifna grunder utgått i arfvode eller ersättning till kontrollör vid bränneriet.

22 §.

1. Nederlag vid bränneri, där tillverkningsrätt upphört, skall handhafvas af särskild, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordnad tillsyningsman.

2. Kungl. Maj:ts befallningshafvande bestämmer tillsyningsman tillkommande arfvode; och åligger det tillverkaren att, innan tillsyningsmannens tjänstgöring upphör till följd af nederlagets utrymmande eller af annan anledning, till honom utbetala arfvodet.

23 §.

Brännvinstillverkning må ej företagas, innan kontrollapparat blifvit i bränneriet anbragt, tillståndsbeviset för kontrollören uppvisadt samt bränneri och nederlagsmagasin af honom besiktigade.

24 §.

1. Det tillverkade brännvinet uppmätes och reduceras till normalstyrka förmedelst den i bränneriet uppställda kontrollapparaten.

2. Om kontrollapparat vid bränneri kommit i olag, åligger det tillverkaren att därom genast underrätta kontrollören. Denne skall afläsa kontrollapparaten, tömma sprithållaren samt sätta såväl sprithållaren som sprithållarorummet under kronans lås, hvarefter han skall uppmäta och profva det brännvin, som sedermera tillverkas. Därest kontrollör till följd af sin öfriga kontrolltjänstgöring ej kan själf verkställa hvad honom sålunda åligger, må han tillkalla annan pålitlig person att såsom biträdande kontrollör tjänstgöra vid bränneriet. Öfverkontrollören, hvilken kontrollören så fort ske kan skall underrätta om förhållandet, äger bestämman ej mindre, huru med kontrollen vid bränneriet skall ordnas, intill dess kontrollapparaten åter försatts i brukbart skick eller annan sådan hunnit insättas i bränneriet, än äfven efter hvilken grund det brännvin skall beräknas, som tillverkats från senaste afläsning af apparaten, innan densamma kom i olag.

25 §.

Därest öfverkontrollör för bevarande af statens rätt finner skärpt kontroll vid bränneri erforderlig, äge han att inkalla ytterligare en kontrollör eller, då sådan ej finnes att tillgå, tillkalla annan lämplig person att vid bränneriet tjänstgöra såsom biträdande kontrollör äfvensom att föreskrifva, att sprithållare och sprithållarerum skola sättas under kronans lås; skolande öfverkontrollören om sådan åtgärd ofördröjligen göra anmälan hos kontroll- och justeringsstyrelsen.

26 §.

1. Kontrollapparaten anskaffas, äges och underhålls af staten.
2. Tillverkaren är skyldig att på egen bekostnad låta afhämta apparaten från plats inom länet, hvilken öfverkontrollören bestämmer, samt att likaledes bestrida kostnaden för dess uppsättning.
3. Efter tillverkningens upphörande kvarstannar kontrollapparaten vid bränneriet under tillverkarens vård, såvida denne ej hos öfverkontrollören anmäler sig vilja återlämna apparaten eller densamma af öfverkontrollören återfordras; och åligger i så fall tillverkare att på egen bekostnad låta forsla apparaten till plats inom länet, hvilken öfverkontrollören bestämmer.
4. All å apparaten eller dess tillbehör uppkommen skada, som kunnat förekommas genom omsorgsfull vård, ersättes af tillverkaren.

27 §.

1. Anmäler tillverkaren hos kontrollören missnöje med kontrollapparatus mätning, skall, så fort sig göra låter, öfverkontrollören verkställa kontrollmätning. Om vid kontrollmätning, verkställd under minst två tillverkningsdygn och å minst 1,000 liter sprit, apparatus utslag visar sig öfverstiga det omedelbara mätningsresultatet med en procent eller därutöfver, då skall afdrag å skatten härför ske från den afläsning å apparaten, som närmast föregick anmälan om missnöje.

Kostnaden för sådan kontrollmätning skall tillverkaren betala, i händelse apparatus utslag ej med minst en procent öfverstiger det omedelbara mätningsresultatet.

2. Om vid profning, som ligger till grund för beskattning, mellan brännvinstillverkare och kontrollör uppstår tvist om brännvinets alkoholhalt, skall af detsamma tagas prof, hvilket under bådus försegling lämnas till öfverkontrollören, som efter verkställd profning med normaltermo-alkoholometer bestämmer alkoholhalten.

28 §.

1. Erforderliga föreskrifter såväl för kontrollapparats afläsning som för mätnings- och profningsförrättningar äge kontroll- och justeringsstyrelsen meddela. Vid all beräkning af alkoholmängden på grund af profning med alkoholometer skola af kontroll- och justeringsstyrelsen fastställda tabeller begagnas.

2. Kontroll- och justeringsstyrelsen äge ock fastställa formulär för samtliga för kontrollen behöfliga journaler och andra handlingar.

29 §.

Finner kontrollör eller tillsyningsman olaglighet vara begången vid något under hans uppsikt ställt bränneri eller nederlag, gifve ofördröjligen sådant till känna för allmän åklagare äfvensom för öfverkontrollören.

30 §.

Därest tillverkare ej åtnöjes med af öfverkontrollör vid tillämpningen af denna förordning meddelad föreskrift eller vidtagen åtgärd, äge han att hos kontroll- och justeringsstyrelsen däri söka ändring.

IV KAP.

Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.

31 §.

1. Den, som tillverkar brännvin utan därtill erhållet behörigt tillstånd eller under tid, då på grund af Kungl. Maj:ts nådiga beslut brännvinstillverkning blifvit inställd, gälde den i 12 § stadgade tillverkningskatt och böte för lönbränning från och med 100 till och med 2,000 kronor eller straffes med fängelse från och med en till och med sex månader.

2. Har lönbränning skett med enkel, omedelbarligen med eld drifven redskap, varde skatten beräknad efter redskapens afverkningsförmåga, som skall antagas under dygn uppgå till fyra gånger pannans

rymd. Kan redskapens storlek icke utrönas, bestämmes skatten efter 500 liters tillverkning för dygn.

Är tillverkningen utöfvad med mera sammansatt eller medelst ånga drifven redskap, beräknas skatten för den myckenhet, som, efter hvad utrönas kan, blifvit tillverkad, dock för minst 800 liter på dygnet.

I bägge dessa fall skall skatten utgå för minst trettio dygn; men har tillverkningen blifvit utöfvad öfver 30 men ej 60 dygn, utgöres skatt för 60 dygn, och öfver 60 men ej 90 dygn för 90 dygn o. s. v.

32 §.

Då lönbränning skett, vare det vid förbrytelsen nyttjade redskap, det vid beslagstillfället å stället befintliga brännvin och de kärl, hvori det förvaras, förbrutna.

33 §.

1. Den, som vid brännvinstillverkning från beskattning undansnillar något af det brännvin, som tillverkas, begagnar tillverkningsredskap, ledningsrör eller sprithållare med dold öppning eller afledning, hvarigenom brännvin kan lönligen uttagas, eller olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som öfverkontrollör eller kontrollör i bränneri åsatt, eller gör åverkan å den i bränneriet uppsatta kontrollapparaten, straffes med böter från och med 500 till och med 5,000 kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock må, där försnillning skett i större omfattning eller omständigheterna eljest äro synnerligen försvårande, dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år. Den, som efter detta lagrum dömes, skall ock utgifva den skatt, som belöper sig för det undansnillade brännvinet, samt hafva förbrutit redskapen, det i bränneriet med därtill hörande förvaringsrum och nederlagsmagasin vid beslagstillfället befintliga brännvin och de kärl, i hvilka det förvaras.

2. Varder någon, som begagnar nederlagsrätt, beträdd med att olofligen bortföra brännvin från nederlaget eller bryter han kronans lås, som blifvit satt å nederlagsmagasin, dömes till böter från och med 100 till och med 2,000 kronor eller fängelse från och med en till och med sex månader. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, dömes till straffarbete från och med två månader till och med ett år. Ifall det olofligen bortförda brännvinet återfinnes, vare det förverkad; kan det ej tillrättaskaffas, gälde tillverkaren dess värde.

34 §.

Har tillverkare utan anmälan, som i 8 § 1 mom. sägs, vid brännvinstillverkning användt majs eller utländsk potatis, erlägge han för allt det brännvin, som vid bränneriet tillverkats under den tid, då tillverkning där pågick på grund af det tillståndsbevis, som gällde, när den olofliga användningen af nämnda råämnen ägde rum, en särskild afgift af 5 öre för hvarje liter, dock minst 500 kronor.

35 §.

Är tvist om beloppet af undansnilladt brännvin, äger domstol att i frågan infordra yttrande från kontroll- och justeringsstyrelsen.

36 §.

Till redskap, som enligt 32 § eller 33 § 1 mom. är förbruten, räknas hvarje i bränneri för kokning, mäskeberedning, jäsning eller bränning inrättad redskap, sprithållare, äfvensom ångmaskin med tillbehör.

37 §.

1. Öfverträder brännvinstillverkare det förbud, som är gifvet i 2 § 3 mom., böte för hvarje gång, sådant sker, från och med 20 till och med 200 kronor.

2. Verkställes annat till bränneri hörande arbete utom tillsyn vid malt- eller jästberedning mellan klockan 8 på morgonen och klockan 5 om aftonen å sön- eller helgdag, böte brännvinstillverkare från och med 5 till och med 50 kronor.

38 §.

1. Underlåter brännvinstillverkare att ställa sig till efterrättelse något af hvad i denna förordning eller gällande ordningsstadga föreskrifves eller de föreskrifter i fråga om tillverkares åligganden, kontroll- och justeringsstyrelsen, öfverkontrollör eller kontrollör i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar, straffes han, där ej särskildt ansvar är bestämdt, med böter från och med 20 till och med 200 kronor.

2. Den, som tillverkar brännvin i sammanhang med pressjästberedning, utan att samtidigt det af Kungl. Maj:t bestämda minsta

utbyte af jäst i medeltal erhålles, eller underlåter att, på sätt i 9 § 1 mom. är föreskrifvet, hos öfverkontrollör göra anmälan om destillering af brännvin, böte från och med 100 till och med 1,000 kronor.

39 §.

Vägrar man den, som äger anställa undersökning i afseende å förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där, enligt 49 §, undersökning får ske, böte från och med 100 till och med 1,000 kronor.

40 §.

1. Tillverkare ansvarar för förbrytelse mot denna förordning, som med hans vetskap begås af hans hustru, barn, husfolk eller i hans arbete antagen person, såsom vore förbrytelsen af honom själf begången. Begagnar tillverkaren ombud vid brännerirörelsens utöfvande, ansvare dock ombudet jämte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

2. Redskap, tillverkad vara och kärl, hvori den förvaras, skola, fastän brännvinstillverkare icke är ägare däraf, dömas förbrutna, när förbrytelse, som medför sådan påföljd, är begången.

41 §.

Brännvinstillverkare, som åt kontrolltjänsteman, hvilken öfver hans bränneri eller nederlag utöfvar tillsyn, såsom gifva något gifver eller erbjuder, böte från och med 20 till och med 200 kronor. Kontrolltjänsteman, som gifva mottager, vare lika ansvar underkastad och miste därjämte befattningen.

42 §.

Den, som innehar eller innehaft befattning såsom kontrolltjänsteman, vare förbjudet att röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej af omständigheterna, att han om den hemlighet eller de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han dylik befattning ej innehaft, straffes med böter från och med 50 till och med 1,000 kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig af berörda yrkeshemlighet eller affärsförhållanden till egen eller annans fördel, då må till fängelse dömas.

Har i nu omförmälda hänseenden genom kontrolltjänstemans åtgörande skada uppkommit, vare han ock skyldig den till fullo godtgöra.

43 §.

Skulle någon, hvilken det åligger att hålla tillsyn vid bränneri eller vid nederlag, eller den, hvilken har till tjänsteåligganden att åtala förbrytelser mot denna förordning, själf beträdas med oloflig brännvinstillverkning eller att hafva främjat sådan förbrytelse eller förbrytelse, som omförmäles i 33 §, varde dömd till fängelse eller straffarbete från och med sex månader till och med två år.

44 §.

Om undersökning, hvarom i 49 § sägs, hos någon anställes emellan klockan 9 om aftonen och klockan 5 om morgonen, men förbrytelse ej upptäckes, böte förrättningsmannen från och med 5 till och med 50 kronor, där han ej haft giltig anledning till undersökningen.

45 §.

Böter, som efter denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

46 §.

Då tillverkningskatt jämte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till skatten eller någon del däraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfälde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

47 §.

1. Böter, som enligt denna förordning ådömas, äfvensom värdet af bränneriredskap och annan egendom, som anses förbrutna, tillfalle med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel. Sådan del tillkomme dock ej angifvare, då angivelse skett af föräldrar mot barn,

barn mot föräldrar, makar eller syskon mot hvarandra, annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost eller underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjänare mot husbondefolk under den tid, de äro i tjänsten.

2. På Kungl. Maj:ts nådiga pröfning må bero, huruvida i något fall åklagare eller annan för ådagalagdt nit vid efterspanande och beifrande af förbrytelse mot denna förordning gjort sig förtjänt af någon belöning utöfver honom möjligen tillkommande andel i ådömda böter samt redskap eller annat förbrutet gods.

V KAP.

Föreskrifter i afseende ä förordningens verkställighet.

48 §.

1. Lands- och stadsfiskaler, kronobetjante samt de personer, hvilka särskildt förordnas att vaka öfver denna förordnings efterlefnad åligger att åtala förbrytelser emot densamma.

2. I öfrigt äger enhvar rättighet att för sådana förbrytelser anställa åtal, dock ej föräldrar och barn eller makar eller syskon mot hvarandra, ej heller annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost eller underhåll, ej fosterbarn mot fosterföräldrar och ej heller tjänare mot husbondefolk, under den tid, de äro i tjänsten.

3. Då åtal anställas af annan person än den, som är nämnd i 1 mom., gifve han sin talan allmän åklagare till känna så tidigt, att denne må kunna öfvervara målets utförande.

49 §.

1. De i 48 § 1 mom. omförmälda åklagare äga att anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning äfvensom att verkställa beslag.

2. Undersökningen må anställas i bränneri, så ock i annat rum eller byggnad, som kan begagnas för brännvinstillverkning eller förvaring af brännvin.

50 §.

Beslag skall göras i två vittnens närvaro. Innehafvare af hvad i beslag tages eller, i hans frånvaro, hans ombud på stället eller någon af hans husfolk skall tillsägas om beslaget.

51 §.

Sker beslag å bränneri under den tid, då tillverkningsrätt där gäller, må ej panna utbrytas eller någon del af tillverkningsredskapen borttagas eller tillverkningens fortsättande hindras, innan första domstol i målet dömt redskapen förbruten, där ej vid tillverkningen begagnats redskap, ledningsrör eller sprithållare med dold öppning eller afledning, hvarigenom brännvin kunnat lönligen uttagas, eller åverkan skett å kontrollapparaten.

52 §.

Redskap, som tages i beslag, skall, till förekommande af dess utbyte mot annan, af beslagaren utmärkas med särskild stämpel, där ej redskapen vid beslaget fräntages ägaren, i hvilket fall den skall sättas i allmänt förvar.

Denna förordning skall träda i kraft den 1 oktober 1908, vid hvilken tid nådiga förordningen den 13 juli 1887 angående villkoren för tillverkning af brännvin med däri sedermera vidtagna ändringar upphör att vara gällande; dock att anmälan om tillämnad brännvinstillverkning äfvensom tillsättningen af kontrollörer skall för det tillverkningsår, som tager sin början den 1 oktober 1908, ske i enlighet med denna förordning; skolande föreskrifterna angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål träda i kraft först från och med den dag, som, efter det Riksdagen beslutit upphäfvande af tull å majs, af Kungl. Maj:t kungöres.

Protokoll öfver ett finansärende, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 5 februari 1907.

Närvarande:

Statsråden: HEDERSTIERNA,
DYRSSEN,
ROOS,
SWARTZ.

Chefen för finansdepartementet statsrådet Swartz anförde i underdånighet:

»Med anledning af en vid 1906 års riksdag väckt motion om aflåtande till Kungl. Maj:t af skrifvelse med begäran om revision af gällande bestämmelser angående kontrollen vid brännvins-, socker- och maldryckstillverkningarna har Riksdagen i skrifvelse den 12 maj 1906 till en början erinrat, hurusom Riksdagen i skrifvelse den 19 maj 1905 angående beskattningen af socker gjort följande uttalande i fråga om det nu rådande förhållandet, att aflöningen till den underordnade kontrollpersonalen fastställes af Riksdagen, under det att däremot ersättningen åt öfverkontrollörerna bestämmes af Kungl. Maj:t.

»Från principiell synpunkt synes olikheten mellan det för öfverkontrollörerna tillämpade aflöningssättet och det, som gäller för den öfriga kontrollpersonalen, icke kunna motiveras. Skäl i öfrigt torde icke heller kunna anses föreligga, hvarför de grunder, efter hvilka öfverkontrollör skall äga åtnjuta ersättning, icke skulle blifva föremål för Riksdagens pröfning. Bestämmanderätten i detta afseende borde så

mycket hellre tillhöra Riksdagen, som de till öfverkontrollörerna utgående ersättningarna för år uppgå till afsevärda belopp.

På grund häraf och då det tillhör Riksdagen att besluta öfver statsutgifter, förutsätter Riksdagen, som icke ansett sig för närvarande böra vidtaga någon ändring i den kungl. propositionen, att Kungl. Maj:t för Riksdagen framlägger dels förslag till sådan ändring af förevarande förordning, att bestämmelserna rörande ersättning till öfverkontrollör komma att intagas i förordningen, dels ock förslag till motsvarande ändringar i förordningarna angående tillverkning af brännvin samt tillverkning och beskattning af maltdrycker.»

I sin förstberörda skrifvelse den 12 maj 1906 har Riksdagen vidare anfört, bland annat, att enligt gällande praxis öfverkontrollörerna kunde betraktas såsom anställda för kontroll öfver tillverkningsafgifterna i allmänhet, hvaremot särskilda lägre kontrolltjänstemän funnes för hvar och en af brännvins-, socker- och maltdryckstillverkningarna. I maltdryckstillverkningsförordningen vore emellertid förutsatt det fall, att åt där omförmäld kontrollör kunde vara anförtrodd tillsynen vare sig vid mer än ett skattepliktigt bryggeri eller ock vid brännvinsbränneri och skattepliktigt bryggeri, liksom ock i brännvinstillverkningsförordningen att kontrollör kunde utöfva tillsyn å två brännerier. Vid sålunda förenad tjänstgöring ägde kontrollör att uppbära icke dubbelt utan endast ett enligt vissa angifna grunder förhöjdt arfvode. En dylik anordning af kontrollen vore, därest den blefve i vidsträcktare mån tillämpad, naturligen ägnad att medföra besparing i statens kontrollkostnader. Enligt hvad Riksdagen hade inhämtat, hade emellertid hittills endast undantagsvis sådan förening af kontrollörstjänster ifrågakommit. På hvad sätt större enhetlighet och besparing med afseende å kontrollen öfver de särskild beskattning underkastade tillverkningarna skulle kunna vinnas, kunde gifvetvis icke afgöras utan föregående undersökning, med beaktande därvid af lokala, kontrolltekniska och andra på frågan inverkan förhållanden. Särskildt med hänsyn till de betydande belopp, hvartill kostnaden för denna kontroll årligen uppginge, yntes det Riksdagen vara af vikt, att närmare utredning härom blefve verkställd.

Med den nuvarande organisationen af kontrollen öfver ifrågavarande tillverkningar syntes bristande enhetlighet i vissa afseenden vara rådande inom vårt kontrollväsende. Orsaken härtill torde emellertid, åtminstone i viss mån, vara att finna i det förhållande, att de olika tillverkningsafgifterna tillkommit å skilda tider. Möjligt vore

ock, att först med den utveckling denna del af vårt indirekta beskattningssystem nu hunnit, tidpunkten vore inne för en undersökning angående förutsättningarna för kontrollens ordnande efter mera enhetliga grunder. Huruvida genom en ändrad organisation af kontrollsystemet kostnaderna för kontrollen kunde nedbringas, kunde ju icke på förhand med säkerhet afgöras, men anledning saknades icke för antagandet, att sådant utan minskande af kontrollens effektivitet skulle kunna äga rum.

På grund af hvad sålunda anförts, har Riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till förändrade bestämmelser rörande kontrollen vid brännvins-, socker- och maltdryckstillverkningarna i syfte att, med bibehållande af nödig effektivitet, åstadkomma större enhetlighet i kontrollens organisation och minskade kontrollkostnader.

Jämlikt Kungl. Maj:ts vid underdånig föredragning den 4 augusti 1906 af Riksdagens ifrågavarande skrifvelse gifna bemyndigande har jag uppdragit åt chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå att jämte annan sakkunnig person utarbета förslag i ofvan omnämnda syfte.

Sedan de af bemälda sakkunnige i ämnet afgifna förslag blifvit inom departementet ytterligare öfversedda, får jag ånyo i underdånighet annmäla ärendet inför Kungl. Maj:t.

Den nuvarande organisationen af den underordnade kontrollen är i sina hufvuddrag följande:

Vid *brännvinstillverkningen* utgöras de lägre kontrolltjänstemännen af kontrollörer och tillsyningsmän, af hvilka de förra utöfva kontroll vid bränneri å de tider, då brännvinstillverkning enligt tillståndsbevis där äger rum, samt de sistnämnda utöfva närmaste tillsyn öfver nederlag vid brännerier, där tillverkningsrätt upphört, och vid allmänna brännvinsnederlag. Kontrollörerna åtnjuta af staten arfvode under tjänstgöringstiden med 10 kronor om dagen vid tillsyn å ett och 12 kronor om dagen vid tillsyn å två brännerier, samt dessutom reseersättning och ersättning för skrifmaterialier m. m. Tillsyningsman vid brännerinederlag skall aflönas af tillverkaren, hvaremot tillsyningsman vid allmänt brännvinsnederlag åtnjuter godtgörelse af staten med högst 3,000 kronor för år räknadt, utgående i form af arfvode efter 1,000 kronor för år räknadt samt dessutom 50 öre för hvarje helt tusental liter brännvin af normalstyrka, som varit under året upplagdt på

nederlaget. Den ersättning, statsverket utbetalar åt tillsyningsmän vid allmänna brännvinsnederlag, täckes dock af de nederlagsafgifter, som innehafvare af dylikt nederlag har att erlægga.

Enligt förordningen den 2 juni 1905 om beskattning af socker, hvilken trädte i kraft den 1 septenber 1906, skall kontrollen vid *socker-tillverkningen* utöfvas af, förutom öfverkontrollörerna, förste kontrollörer, kontrollörer och tillsyningsmän. Vid hvarje fabrik skall finnas en förste kontrollör samt erforderligt antal kontrollörer. Ersättning till dessa utgår af statsmedel i form af dagarfvode under tjänstetiden till förste kontrollör med 12 och till annan kontrollör med 6 kronor, dock att, därest förste kontrollör varit inkallad till tjänstgöring mer än sex månader om året, arfvodet för öfverskjutande tjänstetid utgör endast 8 kronor om dagen. För förste kontrollör tillkommer dessutom rese-ersättning. Då arbete i sockerfabrik ej pågår och allt socker inlagts i magasin därstädes under kronans lås, skola förste kontrollör och kontrollörer återkallas och tillsynen vid magasinet öfverlämnas åt en tillsyningsman, som i arfvode för högst 35 dagar under tillverknings-året erhåller ersättning af statsmedel med 10 kronor för hvarje dag, hans verksamhet vid magasinet påkallats. Ersättning för öfverskjutande antal dagar skall gäldas af tillverkaren. Vid allmänt sockernederlag, som blifvit med särskildt tillstånd inrättadt, utöfvas tillsyn jämväl af särskild tillsyningsman, hvilken åtnjuter godtgörelse af staten med 10 kronor för hvarje dag, han varit i kontrolländamål tillstädes vid nederlaget. Kontrollkostnaden vid allmänt sockernederlag skall emellertid af nederlagsinnehafvaren återgäldas till statsverket.

Kontrollen öfver *maltdryckstillverkningen* utöfvas vid skattepliktiga bryggerier af kontrollörer och vid skattefria bryggerier af tillsyningsmän. Kontrollör erhåller under tjänstgöringstiden af staten dagarfvode med 3 kronor för tillsyn å ett bryggeri och med 1 krona för hvarje ytterligare bryggeri, öfver hvilket han har tillsyn. Kontrollör, som samtidigt utöfvar tillsyn vid brännvinsbränneri och skattepliktigt bryggeri, åtnjuter för tillsyn å hvarje sådant bryggeri blott 1 krona om dagen. Tillsyningsmännen vid de skattefria bryggerierna åtnjuta jämväl ersättning af statsmedel, hvilken ersättning ej må utan Kungl. Maj:ts medgifvande bestämmas till högre belopp än 20 kronor i månaden för hvarje bryggeri.

Med undantag endast för tillsyningsmännen vid de skattefria bryggerierna, hvilka förordnas af chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, utses de nu omförmälda lägre kontrolltjänste-

männen af Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter vederbörande öfverkontrollörs hörande. Beträffande hela kontrollpersonalen gäller, att förordnandena afse högst ett tillverkningsår.

Af hvad som förekommit under frågans handläggning inom finansdepartementet har framgått, att för vinnande af de i Riksdagens förvarande skrifvelse af den 12 maj 1906 angifna önskemål åtskilliga förändringar erfordras i kontrollens nuvarande organisation.

Såsom en af de viktigaste reformerna vid en omorganisation af kontrollen öfver tillverkningsafgifterna har redan vid frågans behandling inom Riksdagen angifvits, att nämnda kontroll bör i största möjliga utsträckning handhåvas af samma kontrollpersonal och icke, såsom för närvarande är förhållandet, af för kontrollen öfver hvarje olika tillverkning särskildt utsedde kontrolltjänstemän. Genom den undersökning som företagits för att utröna, i hvilken utsträckning ett dylikt sammanförande af kontrollen lämpligen kan äga rum, har det visat sig, att den vid kontrollen öfver sockertillverkningen anställda personalen är så upptagen af sin tjänstgöring vid sockerfabrikerna, — åtta timmar hvarje dygn och i åtskilliga fall ännu längre tid — att det åtminstone för närvarande ej synes vara möjligt att kunna samtidigt använda denna personal vid bränneri- eller bryggerikontrollen. Det torde ock vara för tidigt att, innan det nya systemet för beskattning af socker varit i verksamhet ens ett helt tillverkningsår, föreslå några mera väsentliga förändringar i detsamma. Det upprättade förslaget till omorganisation afser därför, hvad den lokala kontrollen angår, endast brännvins- och maldryckstillverkningarna, hvaremot i fråga om öfverkontrollörsinstitutionen en förändring ifrågasättes beträffande sockerkontrollen.

Enligt den nya organisationen skulle riket indelas i smärre distrikt och för hvart och ett af dessa utses en kontrollör, hvilken skall utöfva tillsyn öfver samtliga inom distriktet befintliga brännvinsbrännerier samt skattepliktiga och skattefria bryggerier. Till följd af tillverkningsstälernas ojämna fördelning öfver landet komma dessa tjänstgöringsdistrikt att blifva synnerligen olika, såväl i fråga om antal tjänstgöringsställen som, inom distrikt där mer än ett tjänstgöringsställe finnes, beträffande afstånden mellan tjänstgöringsställena. Enär tjänstgöringsställena i åtskilliga fall äro så belägna, att dels för besparing dels för kontrollens lämpliga anordnande kontrollörsdistrikt måste sammansättas af tjänstgöringsställen belägna inom olika län, får indelningen i distrikt ej bindas vid länsindelningen.

Den nyss berörda olikheten i tjänstgöringsdistriktens storlek och den däraf följande olikheten i kontrollörernas arbete göra det omöjligt att fortfarande hafva kontrollörernas arfvoden i vederbörande tillverkningsförordningar fastställda till fixa belopp. Mitt förslag till omorganisation innefattar ock, att detta aflönings sätt utbytes mot en anordning, hvarigenom kontrollörs ersättning ställes i direkt förhållande till det arbete, kontrollen inom tjänstgöringsdistriktet kräver. I sådant hänseende föreslår jag, att ersättningen hädanefter må utgå i förhållande till det antal tjänstgöringsställen — brännerier eller bryggerier — som finnas inom hvarje tjänstgöringsdistrikt. Ersättningsbeloppet bör gifvetvis icke stiga i direkt progression med antalet tjänstgöringsställen utan efter pröfning af hvad i hvarje särskildt fall kan anses utgöra skälig ersättning, hvarvid afseende äfven bör fästas vid afståndet mellan tjänstgöringsställena, enär särskild ersättning för resor inom distriktet icke skulle förekomma.

Äfven ur besparingssynpunkt finner jag denna anordning hafva bestämdt företräde framför den nuvarande med fixa arfvoden. På det att anordningen må medföra det ur denna synpunkt afsedda resultatet, äfvensom för ernående af likformighet i aflöningsförhållandena inom landets olika delar, är det emellertid nödvändigt, att såväl distriktsindelningen som bestämmandet af kontrollörernas arfvoden inom gränser, som fastställas af Riksdagen, öfverlämnas åt en enda myndighet och då naturligtvis åt den centrala kontrollmyndigheten, hvilken i detalj bestämmer kontrollörernas åligganden och därigenom är mest kompetent att bedöma, huru stort hvarje distrikt kan göras och huru omfattande arbetet med kontrollen därinom blir.

Det hade kanhända varit mest i konsekvens med hvad jag nu föreslagit i fråga om den centrala kontrollmyndighetens befattning med kontrollörsdistrikten, att öfverflytta utseendet och förordnandet af kontrollörerna från länsstyrelserna till nämnda centralmyndighet, men jag har ej velat föreslå denna förändring, enär det med afseende på den större personalkännedom, som länsstyrelserna besitta, torde vara mest ändamålsenligt att fortfarande låta dem tillsätta kontrollörerna efter förslag af vederbörande öfverkontrollör.

Mot den nuvarande anordningen vid maltdrycks- och sockerkontrollen att kontrollörerna utses af länsstyrelserna men inkallas till tjänstgöring af öfverkontrollör, har af en Kungl. Maj:ts befallningshafvande erinrats, att därigenom länsstyrelserna beröfvades hvarje möjlighet att utöfva någon bestämmanderätt eller ens något reglerande inflytande på valet af de personer, som verkligen komma i tjänstgöring såsom kon-

trollörer. Jag anser emellertid denna anmärkning icke böra föranleda till någon ändring af det anmärkta förhållandet. Då det ju är öfverkontrollören, som bär ansvaret för kontrollen inom det distrikt, där han tjänstgör, bör han ock hafva vederbörligt inflytande på valet af kontrollörer och äga att placera dem på de tjänstgöringsställen, där han finner hvar och en bäst passa. Länsstyrelsernas uppgift beträffande valet af kontrolltjänstemän är däremot att tillse, det ej någon med hänsyn till det allmännas intresse af pålitlig kontroll mindre lämplig person blir förordnad till kontrollör. Äro därför de af en öfverkontrollör till kontrollörer föreslagna personer sådana, att de kunna ur nämnda synpunkt godkännas, lär skäl saknas för Kungl. Maj:ts befallningshafvande att afvika från öfverkontrollörens förslag. Hvad beträffar frågan huruvida kontrollörerna böra inkallas till tjänstgöring af Kungl. Maj:ts befallningshafvande eller af öfverkontrollörerna, finner jag detta åliggande såsom varande en af föreliggande behof af kontrollörer föranledd expeditionsåtgärd, böra tillkomma öfverkontrollörerna. De af Kungl. Maj:ts befallningshafvande utsedda kontrollörer måste nämligen förutsättas alla vara för uppdraget kompetenta, och det lär vid sådant förhållande vara af underordnad intresse för Kungl. Maj:ts befallningshafvande, i hvilken ordning kontrollörerna blifva inkallade i tjänstgöring samt vid hvilka kontrollställen de anställas.

Om sålunda kontrollörerna fortfarande böra utses af länsstyrelserna, bör det däremot, därest enhetlighet i kontrollen skall kunna vinnas, öfverlämnas åt den centrala kontrollmyndigheten att bestämma det antal kontrollörer, som skall förordnas inom hvarje län. Det är nämligen å ena sidan af vikt, att icke så få kontrollörer utses, att tillgång kommer att saknas för det i författningarna föreskrifna ombytet af kontrollörer eller för inkallande af biträdande kontrollörer vid behof, medan det å andra sidan äfven måste tillses, att kontrollörernas antal icke blir större, än att flertalet af dem kan hafva att påräkna en tämligen lång tjänstgöringstid. Jag ämnar nämligen föreslå en viss nedsättning i de för kontrollörerna nu bestämda arfvoden. Med stöd af den vid ett föregående tillfälle, då kontrollörsarfvodet minskats, vunna erfarenhet anser jag emellertid, att denna nedsättning icke är tillräddig, såvida den ej kompenseras genom en utsträckning af den tid, hvarunder en kontrollör kan få tillfälle att årligen tjänstgöra. Sedan nämligen år 1871 arfvodet för kontrollörerna blifvit nedsatt, yppade sig svårighet att erhålla tillräckligt antal lämpliga kontrolltjänstemän, i följd hvaraf arfvodet år 1876 åter måste höjas. Enligt det föreliggande förslaget

komme i många fall kontrollörernas hela arbetstid att tagas i anspråk, hvilken omständighet gör det yttermera nödvändigt, att tillfälle beredes dem till en icke alltför ringa inkomst af kontrollarbetet.

För närvarande får tjänstgöringstiden under samma tillverkningsår icke överskrida för brännvinskontrollör fyra månader vid samma bränneri och för bryggerikontrollör sex månader vid samma bryggeri. Enligt det utarbetade förslaget till omorganisation skulle dessa tider utsträckas därhän, att kontrollör skulle äga att tjänstgöra inom samma distrikt i nio månader. Genom denna utsträckning vinnes ock den fördel, att inom tjänstgöringsdistrikt, där brännerier finnas, kontrollörsombyte icke skulle behöfva ifrågakomma under den allmänna tillverknings tiden (1 oktober—1 maj).

Genom de af mig nu föreslagna reformerna, rikets indelning i kontrollörsdistrikt och förening af flera, äfven olikartade, tjänstgöringsställen under en kontrollör, skulle en betydande besparing i kostnaden för den lokala kontrollen kunna göras, i det att, enligt en å finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå verkställd beräkning, det belopp, som utgår i arvoden till kontrollörer vid brännerier och skattepliktiga bryggerier samt till tillsyningsmän vid skattefria bryggerier, år 1905 uppgående till något mera än 500,000 kronor, komme att nedbringas med sammanlagdt omkring 100,000 kronor, d. v. s. 20 procent af hela kostnaden.

Vidkommande öfverkontrollörerna föreslår jag ingen annan förändring, än att, då numera vid hvarje sockerfabrik finnes anställd en förste kontrollör såsom förman för den öfriga kontrollpersonalen, de tjänsteåligganden vid nämnda fabriker, som hittills ålegat öfverkontrollörerna, skola öfverlämnas åt bemälda förste kontrollörer under särskild inspektion af en utaf den centrala kontrollmyndighetens tjänstemän. För utöfvandet af denna inspektion erfordras visserligen anställandet af ytterligare en tekniskt bildad tjänsteman hos nämnda myndighet, hvilken tjänsteman dock skulle hafva äfven andra uppgifter. Genom vidtagandet af ifrågavarande förändring kan emellertid en öfverkontrollörsbefattning indragas redan vid omorganisationens genomförande, hvarjämte möjlighet förefinnes till indragning af ännu en sådan befattning. Någon ökad kostnad skulle genom den nu berörda reformen därför icke uppstå för statsverket. Snarare torde därigenom en besparing kunna beredas.

Jag anhåller att härmed få öfvergå till en redogörelse för det förslag till omorganisation af den centrala kontrollmyndigheten, hvilket blifvit utarbetadt af förbemälda sakkunnige.

Uppkomsten af den nuvarande centrala myndigheten för kontrollen öfver tillverkningsafgifterna daterar sig från år 1855. I den skrifvelse, hvarmed Rikets ständer till Kungl. Maj:t öfverlämnade den vid 1853—54 årens riksdag antagna brännvinstillverkningsförordningen, anfördes, bland annat, att, enär öfverkontrollörerna hade en så maktpåliggande och ansvarsfull befattning, de borde äga en föreningspunkt och öfverstyrelse i något allmänt ämbetsverk, hvars bestämmande ständerna öfverlämnade till Kungl. Maj:ts bepröfvande. Med anledning häraf beslöt Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 1 juni 1855 bildandet af en centralstyrelse för kontrollen å brännvinsförfattningarnas tillämpning genom anställande vid civildepartementet af en byråchef. Från och med år 1874 öfverflyttades de till »byrån för kontrollen öfver brännvinsförfattningarnas tillämpning» hörande ärenden till en inom finansdepartementet anordnad »byrå för kontrollen å tillverkningsafgifter», hvilken byrås chef tillika skulle utöfva öfverinseendet öfver hvitbetssockerbeskattningen. I enlighet med därom af Kungl. Maj:t framställt förslag har sedermera 1884 års Riksdag beslutit, att med justeringsstyrelsens indragning de densamma tillhörande göromål skulle från och med 1885 års ingång öfvertagas af byrån för kontrollen å tillverkningsafgifter samt att under finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli finge upptagas, med anslag å ordinarie stat, en kontroll- och justeringsbyrå. Enligt nu gällande författningar utöfvas öfverinseendet öfver brännvins- och bryggerikontrollen samt öfver kontrollen vid sockertillverkningen af chefen för nämnda kontroll- och justeringsbyrå. Denne byråchef är sålunda för närvarande den centrala kontrollmyndigheten. Byråns tjänstepersonal utgöres af en byråingenjör, en kanslisekreterare samt två amanuenser, däraf en tekniskt bildad.

Ursprungligen hade den ifrågavarande centralstyrelsen endast ringa befattning med själfva kontrollväsendet. Till följd af bränneriernas stora antal under de första årtiondena efter husbehofsbränningens afskaffande, det dåvarande kommunikationsväsendets beskaffenhet samt bristen på en fastare organiserad öfverkontroll i orterna, måste öfverinseendet öfver kontrollen anförtros åt länsstyrelserna. Centralstyrelsen för kontrollen öfver brännvinsförfattningarnas tillämpning fick med anledning häraf till snart sagdt hufvudsaklig uppgift att utarbета statistik samt att handlägga ärenden rörande försäljning af brännvin. Sedermera hafva emellertid dels genom spritkontrollapparaters införande vid brännerierna under åren 1883—84, dels särskildt genom utfärdandet af 1887 års brännvinstillverkningsförordning allt flera detaljer af brännerikontrollen öfverflyttats från länsstyrelserna till öfverkontrollörerna och därigenom

medelbart till centralstyrelsen d. v. s. förbemälde byråchef, under hvilken öfverkontrollörerna direkt lyda. Alltsedan år 1873 har äfven öfverinseendet öfver hvitbetssockerbeskattningen tillhört nämnde byråchef, hvarjämte från och med år 1885 justeringsväsendet sorterar under kontroll- och justeringsbyrån. Ytterligare hafva sedermera såsom föremål för byråns verksamhet tillkommit öfverinseendet öfver denatureringen af brännvin och öfver bryggerikontrollen i riket samt beredningen af alla till afgörande hos Kungl. Maj:t förekommande ärenden rörande försäljning af vin och öl m. m. Denna alltjämt ökade arbetsbördan har emellertid sedan år 1884, då byrån såsom nämndt erhöll sin nuvarande organisation, icke föranlett förstärkning af byråns ordinarie personal. Det ytterligare ökade arbete för byrån, som blifvit en följd af det förändrade system för beskattning af socker, som tillämpats från och med den 1 september 1906, gör emellertid anställandet af ännu en tekniskt bildad tjänsteman vid byrån önskligt, på det att öfverkontrollörernas befattning med sockerkontrollen, såsom förut antydts, må kunna undvaras. Af den redogörelse, jag lämnat ej mindre för den centrala kontrollmyndighetens nuvarande göromål än äfven för den befogenhet, som därutöfver skulle tillkomma densamma enligt det föreliggande förslaget, framgår, enligt min uppfattning, att det är nödvändigt att bereda denna myndighet en själfständig ställning. Detta finner jag lämpligast kunna ske genom den nuvarande kontroll- och justeringsbyråns ombildande till ett särskildt, fristående ämbetsverk, bestående af en chef och visst antal ansvariga ledamöter.

Frågan att förändra den nuvarande centrala kontrollmyndigheten till en särskild styrelse är icke ny utan har redan förut varit under öfvervägande. Sålunda har till det statsrådsprotokoll, som åtföljde Kungl. Maj:ts proposition till 1903 års Riksdag med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maldrycker, dåvarande chefen för finansdepartementet anfört, att det, i sammanhang med vissa af honom ifrågakämda förändringar beträffande kontrollen, borde tagas under ompröfning, huruvida icke åt den öfverordnade kontrollmyndigheten borde beredas en själfständigare ställning, än densamma nu innehar. Det syntes emellertid departementschefen lämpligast att låta med denna och öfriga organisationsfrågor anstå, tilldess de särskilda kommitterade, hvilka vid denna tidpunkt hade åt sig uppdraget att utreda frågan om ändrad sockerbeskattning, hunnit afgifva sitt betänkande.

Den centrala kontrollmyndighetens verksamhet är otvifvelaktigt, beträffande såväl omfattning som betydelse, af den art, att densamma lämpligast bör utöfvas af en utaf flera personer sammansatt styrelse.

Såsom ännu ett skäl härför bör, utöfver hvad jag förut anfört rörande omfattningen af det chefen för kontroll- och justeringsbyrån och byråns tjänstemän åliggande arbete, i detta sammanhang erinras därom, att öfverinseendet öfver kontrollen i själfva verket innefattar förvaltningen af det för kontroll å tillverkningsafgifter anvisade förslagsanslaget, i 1907 års riksstat upptaget till 1,100,000 kronor. Vidare bör härvid komma till beaktande, att genom dels maltskattens införande dels ock sockerbeskattningens förändrande till en konsumtionsskatt antalet af chefen för kontroll- och justeringsbyrån underlydande tjänstebefattningar stigit till mellan 1,500 och 1,600.

Också möttes redan vid 1887 års Riksdag ett då framställt förslag att i visst afseende utvidga den nuvarande centrala kontrollmyndighetens befogenhet med den invändningen, att en byråchef i ett statsdepartement ej hade tillräckligt själfständigt ställning för en dylik utvidgning.

På grund af hvad jag nu haft äran anföra föreslår jag alltså, att i ledet af de förändringar, hvartill den af mig nu ifrågakända omorganisationen af kontrollen öfver tillverkningsafgifterna föranleder, måtte ingå jämväl ombildning af den nuvarande centrala kontrollmyndigheten till ett själfständigt centralt ämbetsverk, som lämpligen kunde benämnas *kontroll- och justeringsstyrelsen*.

Denna nya styrelse skulle dels handhafva öfverinseendet öfver kontrollen öfver tillverkningen och beskattningen af brännvin, malt-drycker och socker samt öfvertaga öfriga i samband därmed stående göromål, hvilka nu tillhöra kontroll- och justeringsbyrån, dels ock utgöra styrelse för justeringsverket. Nämnda byrå och särskildt den där anställde byråchefen har emellertid äfven till åliggande att biträda chefen för finansdepartementet med handläggning af sådana ärenden rörande tillverkning och beskattning af brännvin, maldrycker och socker äfvensom försäljning af brännvin, vin och öl m. m., hvilka ankomma på Kungl. Maj:ts pröfning och afgörande, ett åliggande som naturligen skulle i och med byråns ombildning till ett själfständigt ämbetsverk bortfalla, hvaremot styrelsens underdåniga yttrande kommer att i alla dylika mål, där så finnes erforderligt, infordras.

Till frågan huru den nya styrelsen lämpligast bör organiseras, torde jag senare få återkomma. Redan nu vill jag emellertid nämna, det jag tänkt mig, att nämnda ämbetsverk, vid hvilket organisation landtbruksstyrelsen i flera afseenden synes kunna tjäna till förebild, skulle bestå af en chef jämte tre ansvariga ledamöter, däraf två tekniskt bildade och en tillika sekreterare. Utöfver den nuvarande kontroll- och justeringsbyråns personal skulle sålunda tillkomma ytterligare en tekniskt bildad

tjänsteman. Detta sammanhänger med den af mig förut omnämnda ändring af kontrollen vid sockerbeskattningen, i det att denne nye tjänsteman skulle, på sätt förut angifvits, utöfva den inspektion öfver sockerfabrikerna, som nu åligger öfverkontrollörerna. Därjämte skulle han tjänstgöra såsom öfverkontrollör vid brännvins- och maldryckskontrollen i Stockholms stad och trakten närmast däromkring. Denna anordning, att en tjänsteman vid den centrala kontrollmyndigheten skulle tjänstgöra såsom öfverkontrollör torde medföra en väsentlig fördel, i det att sagda myndighet därigenom kommer i en nära och personlig beröring med den lokala kontrollen och blir i tillfälle att inhämta noggrannare kännedom om densamma, än hvad nu kan ske endast genom tillfälligtvis företagna inspektionsresor.

Utöfver de åligganden och befogenheter, hvilka enligt det af mig nu framlagda förslaget till omorganisation skulle tillkomma den centrala kontrollmyndigheten, torde därjämte vissa andra åligganden böra öfverflyttas till den nya styrelsen.

Till följd af den ställning, chefen för kontroll- och justeringsbyrån intager, har det i gällande författningar uppdragits åt chefen för finansdepartementet att bestämma tjänstgöringsområden för öfverkontrollörer och för justerare af mått och vikt, att konstituera justerare, att inkalla öfverkontrollörer till tjänstgöring samt att i vissa fall bevilja öfverkontrollörer och justerare tjänstledighet. När Kungl. Maj:t i proposition till 1905 års Riksdag angående beskattning af socker föreslog, att förste kontrollörer vid sockerfabrikerna skulle förordnas af nämnde departementschef, uttalade däremot Riksdagen den uppfattning, att det syntes icke stå i öfverensstämmelse med andan i vår författning att åt chefen för ett statsdepartement öfverlämna tillsättandet af tjänstebefattningar. Detta uttalande torde äga tillämpning äfven på departementschefens nyss omnämnda befattning med öfverkontrollörer och justerare, hvilken därför bör öfverflyttas till den nya centralstyrelsen.

I enlighet med de grunder till en omorganisation af kontrollen öfver tillverkningsafgifterna, för hvilka jag nu redogjort, hafva utarbetats förslag till nya förordningar *angående tillverkning af brännvin, angående tillverkning och beskattning af maldrycker* samt *om beskattning af socker*. I öfverensstämmelse med hvad som är förhållandet enligt nu gällande lagstiftning i berörda ämnen, innehålla dessa författningsförslag alla de grundläggande och i öfrigt de viktigare bestämmelserna, hvaremot de mera detaljerade bestämmelserna äro afsedda att, likasom hittills, inflyta i särskilda ordningsstadgar.

Jag anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts pröfning hvart och ett af författningsförslagen för sig, därvid jag blir i tillfälle att närmare redogöra för de skiljaktigheter, som förefinnas mellan dessa förslag och de uti förevarande ämnen nu gällande författningar.

Förslag afseende upprättande af den nya kontroll- och justeringsstyrelsen med hvad därmed står i samband kommer att af mig särskildt föreläggas Kungl. Maj:t.»

Härefter föredrog departementschefen det nyss omförmälda förslaget till förordning angående tillverkning af brännvin; och anförde departementschefen därpå följande.

»Det nu upplästa författningsförslaget, hvilket torde såsom bilaga få fogas vid detta protokoll, skiljer sig, utom hvad angår de bestämmelser, som äga samband med det af mig nyss framlagda förslaget till förändrad organisation af kontrollen, jämväl i andra delar från den nu gällande brännvinstillverkningsförordningen.

Sålunda hafva till en början vidtagits vissa redaktionella förändringar, åsyftande att bringa större öfverskådlighet åt förordningens bestämmelser och äfven i vissa fall att förtydliga desamma. Dessa formella ändringar torde emellertid icke vara af beskaffenhet att erfordra vidare omnämnande. Jag öfvergår därför till att lämna en redogörelse för de ändringar af mera saklig innebörd, som det ansetts lämpligt och erforderligt att låta förordningen nu undergå.

Såsom jag förut erinrat, är det nu öfver tjugu år sedan spritkontrollapparater kommo till användning vid brännvinskrollen. Dessa apparater hafva alltjämt visat sig vara synnerligen pålitliga, och med anledning af det sålunda alltmera stadgade förtroendet till apparaternas tillförlitlighet har jag ansett tidpunkten vara inne att i enlighet med den af Riksdagen uttalade önskan föreslå vidtagandet af vissa förenklingar i kontrollproceduren, i syfte att med bibehållen effektivitet kunna inskränka kontrollörernas personliga deltagande i kontrollen.

Enligt nu gällande lagstiftning är kontrollen vid brännerierna ordnad i hufvudsak på följande sätt. Det tillverkade brännvinet ledes från rektifikationsapparatens imkylare genom slutna rör till kontrollapparaten, som uppmäter detsamma och äfven angifver dess litertal af normalstyrka (50 % alkoholhalt). Från kontrollapparaten rinner brännvinet, alltjämt i slutet rör, till en sprithållare, som är uppställd i ett särskildt rum, sprithållarerummet. Såväl sprithållare som nämnda rum äro satta under kronans lås.

Vid hvarje bränneri — med endast ett par undantag, där två brännerier äro belägna alldeles invid hvarandra — är anställd en kon-

trollör, hvilken skall bo antingen i bränneriets närhet eller hos tillverkaren. Kontrollören skall minst två gånger om dagen afläsa kontrollapparaten. Vidare skall han, i allmänhet dagligen, uppmäta och profva det brännvin, som finnes i sprithållaren — denna rymmer i de flesta fall icke mycket mera än ett dygns tillverkning. Uppmätningen sker antingen genom brännvinets tappande på krönta transportkärl eller medelst målkärl om 20 eller 30 liters rymd. Efter uppmätningen inlägges brännvinet på nederlaget vid bränneriet, såvida icke tillverkaren redan betalat skatt för detsamma, i hvilket fall han äger att fritt förfoga öfver brännvinet.

Kontrollören skall vidare ombesörja förandet af föreskrifna journaler och längder vid bränneriet, utlämna brännvin från nederlaget, när tillverkaren så önskar och är därtill berättigad, afsända rapporter till länsstyrelsen, kontroll- och justeringsbyrån och öfverkontrollören den 1 och 15 i hvarje månad samt slutligen uppmäta och profva mäskan och noggrant tillse, att gifna föreskrifter efterlefvas och intet olofligt sker i bränneriet.

Det föreliggande författningsförslaget innebär följande förändringar i det nu tillämpade kontrollförfarandet.

1. Den direkta uppmätningen af brännvinet ur sprithållaren har ansetts icke vidare behöfva förekomma. Ändamålet med berörda uppmätning har varit endast att kontrollera apparaternas utslag. Enligt förslaget skulle därför sprithållare och sprithållarerum i allmänhet icke vara satta under kronans lås, utan tillverkaren skulle städse, jämte kontrolltjänstemännen, hafva tillträde till dem och äga att själf omhändertaga det tillverkade brännvinet.

2. Kontrollören skulle icke längre behöfva bo i bränneriets omedelbara närhet, hvilket äfven i många fall skulle blifva omöjligt för honom, då kontrollörerna ju icke vidare skulle anställas vid visst bränneri utan inom visst distrikt med kanske flera tjänstgöringsställen. Kontrollör skulle ej heller vidare behöfva besöka bränneriet dagligen utan endast två gånger i veckan, den ena gången på en af vederbörande öfverkontrollör förut bestämd dag, afräkningsdagen, och den andra gången på oregelbundet återkommande tid.

På afräkningsdagen skall tillverkaren till kontrollören aflämna dels de bevis, som berättiga honom att få skatt afförd i afräkningslängden, det vill säga ränterikvittenser å inbetald skatt, bevis öfver vid allmänt brännvinsnederlag påförd skatt, denatureringsbevis samt utförselbevis, dels ock, för inläggande på nederlag, så mycket brännvin, att på nederlaget komma att såsom säkerhet för skatten ligga minst

85 procent af det vid bränneriet tillverkade, obeskattade brännvinet. Kontrollören skall på afräkningsdagen afläsa kontrollapparaten och införa afläsningen i tillverkningsjournalen, däri sedan myckenheten tillverkad brännvin beräknas. Därefter skall han verkställa skatteafräkning, d. v. s. efter införande i afräkningslängden af nyss omförmälda bevis, för hvilka skatt där må afföras, uträkna för huru stor myckenhet brännvin skatt är ogulden.

Underlåter tillverkare att aflämna erforderlig myckenhet brännvin, skall kontrollören ofördröjligen anmäla förhållandet hos länsstyrelsen, som genast skall låta utmäta det felande skattebeloppet samt tillika, därest det anses erforderligt för bevarande af statens rätt, såsom exempelvis om den af tillverkaren ställda säkerheten befinnes icke vara tillräcklig eller tillverkare upprepade gånger låter ifrågavarande underlåtenhet komma sig till last, återkalla tillståndsbeviset.

Enär vid bränneri, där cisterner begagnas för brännvinets förvarande på nederlag, det kan vålla svårighet för tillverkaren att, innan brännvinet kan öfverföras på cistern, på lösa kärl förvara en hel veckas tillverkning, skall kontrollör vara skyldig att, om tillverkare så önskar, vid hvarje besök företaga inläggning af brännvin på nederlaget och äfven att på tillverkarens kallelse, såvidt hans öfriga tjänstgöring det medgifver, särskildt infinna sig vid bränneriet för inläggning på eller uttagning från nederlaget.

Den i nu berörda hänseenden grundläggande bestämmelsen återfinnes i förslagets 14 §. De mera detaljerade föreskrifter, som erfordras, komma att sedermera inflyta i ordningsstadgan för brännerierna.

3. Såsom nyss anförts, skall tillverkaren endast en gång i veckan till kontrollören aflämna det brännvin, som skall utgöra säkerhet för ogulden skatt. Sålunda kommer tillverkaren att mellan hvarje skatteafräkning under sex dygn fritt föfoga öfver det tillverkade brännvinet. Därvid kan det understundom inträffa, att tillverkaren å afräkningsdagen befinnes hafva afhändt sig hela veckans tillverkning. För att emellertid i dylika och andra tänkbara fall alltid må finnas för täckande af statens skattefordran lätt utmättningsbar tillgång har i 4 § föreslagits, att, innan tillståndsbevis till brännvinstillverkning utfärdas, tillverkare skall hafva ställt af länsstyrelsen godkänd säkerhet för så stort skattebelopp, som svarar mot medeltillverkningen under tio tillverkningsdygn. Den ställda säkerheten skall sedermera under tillverkningsperioden alltid hållas vid sådan höjd, att den svarar mot det på tio dygns medeltillverkning belöpande skattebeloppet. Häraf följer, att vid ökning af tillverkningen säkerheten bör höjas. Emellertid

bör endast en mera konstant och mera afsevärdt ökad tillverkning medföra skyldighet att höja den ställda säkerheten, och har därför blifvit i 4 § 4 mom. förslaget, att denna skyldighet skall inträda, därest under tio på hvarandra följande tillverkningsdygn i medeltal för hvarje dygn tillverkats mer än en femtedel utöfver hvad i driftsanmälan uppgifvits. Statens skatteintresse motiverar den föreslagna stränga påföljden för uraktlåtenhet härutinnan, nämligen återkallande af tillståndsbeviset.

4. Såsom en ytterligare kontroll på tillverkaren skall enligt det föreliggande förslaget 10 § denne vara skyldig att hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för vederbörande öfverkontrollör. Motsvarande skyldighet är i gällande förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker stadgad för där omnämnd tillverkare.

5. Då kontrollören ej behöfver dagligen besöka bränneriet, blir det honom omöjligt att vidare föra den föreskrifna journalen öfver inmäskningen. I öfverensstämmelse med hvad som gäller beträffande bryggerierna, där tillverkaren för såväl krossnings- som bryggjournal, skulle därför enligt förslaget inmäskningsjournalen vid brännerierna föras af tillverkaren eller dennes med hänsyn till brännvinstillverkningen särskildt befullmäktigade ombud.

6. Därest kontrollapparat vid bränneri kommit i olag, kan det inträffa, antingen att kontrollörens närvaro där erfordras på sådant sätt, att han blir hindrad i sin öfriga kontrolltjänstgöring eller ock att han till följd af nämnda tjänstgöring ej kan själf verkställa den provisoriska kontroll med uppmätning af det tillverkade brännvinet m. m., som måste träda i stället för kontrollapparaten. För kontrollens behöriga utöfvande har därför i 24 § förslagits befogenhet för kontrollören att tillkalla annan pålitlig person att mot åtnjutande af ersättning af statsmedel såsom biträdande kontrollör tjänstgöra vid bränneriet, dock endast under den korta tid, som bör förflyta, till dess öfverkontrollören hinner närmare förordna, huru kontrollen vid bränneriet skall ordnas. Kontrollapparaterna bruka endast sällan råka i olag och vanligen afhjälpes felet genast af öfverkontrollören, hvilken ofördröjligen skall underrättas af kontrollören. Äfven om ny kontrollapparat skulle behöfva rekvireras från kontroll- och justeringsstyrelsen, kunna i allmänhet kontrollanordningarna åter vara reglerade efter några få dagar. Ersättningsarna åt biträdande kontrollörer kunna därför icke stiga till något för statskassan afsevärdt belopp.

På det att kontrollör må genast erhålla underrättelse om upp-

kommet fel å kontrollapparaten, har i förslaget stadgats skyldighet för tillverkaren att meddela sådan underrättelse.

7. För att undersöka, huru kontrollapparat fungerar, skall enligt nu gällande bestämmelser öfverkontrollör anställa profmätning, hvarvid sprithållaren fullständigt tömmas två dagar å rad. Dylika profmätningar blifva jämväl fortfarande behöfliga, och för detta ändamål skulle öfverkontrollör äga rätt att vid sådana tillfällen sätta sprithållare och sprithållarerum under kronans lås.

Genom förenkling af kontrollen på sätt jag nu föreslagit blir det möjligt att genomföra kontrollörs tjänstgöring inom distrikt med flera kontrollställen.

Det kontrollsystem, som, efter vidtagande af förut berörda förändringar, skulle komma till tillämpning, är enligt såväl de i frågan hörda sakkunniges som min egen öfvertygelse ägnadt att på ett fullt tillfredsställande sätt tillgodose statens anspråk på en effektiv kontroll öfver brännvinstillverkningen. Man måste ju dock vara beredd på, att något förfarande från en tillverkares sida kan komma att göra skärpt kontroll erforderlig för bevarande af statens rätt. Detta sker lämpligast därigenom, att en kontrollör anställs att tjänstgöra uteslutande vid ifrågavarande bränneri samt att sprithållare och sprithållarerum sättas under kronans lås. Sådan åtgärds vidtagande skulle ankomma på kontroll- och justeringsstyrelsen, men, enär omedelbar åtgärd kan vara af nöden, bör öfverkontrollör äga befogenhet att vid förefallande dylikt behof provisoriskt vidtaga erforderliga åtgärder. Bestämmelse i förevarande hänseende har införts i 25 §.

Ytterligare några af de i det föreliggande förslaget upptagna bestämmelser anhåller jag att få särskildt omnämna, nämligen:

3 §.

I syfte att befrämja sträfvandena att på ekonomiskt fördelaktigt sätt framställa brännvin för tekniskt behof af billiga råämnen, företrädesvis torf, vidtog 1905 års Riksdag efter förslag af Kungl. Maj:t vissa ändringar i gällande brännvinstillverkningsförordning.

Att i möjligaste mån öka den inhemska tillverkningen af sprit, afsedd till bränsle och andra tekniska behof, anser jag vara af stor nationell betydelse. Särskildt de försök att tillgodogöra förut ej använda råämnen, som pågå och kunna antagas komma att än vidare utsträckas, synas vara förtjänta af beaktande från statens sida. I den mån så kan ske med behörigt iakttagande af statens skatteintresse, anser

jag därför, att för dylika försök lättnader böra medgifvas i de restriktioner beträffande villkoren för tillverkning af brännvin, hvilka gällande lagstiftning innehålla.

Hvilka lättnader böra ifrågakomma, torde emellertid lämpligast tagas i öfvervägande för hvarje särskildt fall efter sig företeende omständigheter. I 3 § af det föreliggande förslaget har därför införts bestämmelse därom, att Kungl. Maj:t efter ansökning må äga medgifva, att under den kontroll och de villkor i öfrigt, som pröfvas erforderliga, tillverkning af brännvin må äga rum för vetenskapligt ändamål eller försöksvis för tekniskt ändamål, utan iakttagande af de för brännvinstillverkning eljest gällande föreskrifter.

20 §.

För att tillmötesgå Riksdagens i dess förut berörda skrifvelse den 19 maj 1905 uttalade önskan hafva bestämmelserna om ersättning till öfverkontrollör öfverflyttats från deras nuvarande plats i ordningsstadgan för brännvinsbrännerierna till tillverkningsförordningen, därvid förbehållits rätt för Kungl. Maj:t att i särskilda fall bestämma lägre aflöningsbelopp än de i §:n förutsatta normalbeloppen.

Beträffande kontrollörernas ersättning har jag förut omförmålt de förändrade grunder, hvilka jag ansett böra hädanefter tillämpas för dessa tjänstemäns aflönande, äfvensom erinrat, att en viss nedsättning i deras arfvode funnits lämplig. Dagarfvodet för kontrollör med tjänstgöring inom distrikt, där endast ett bränneri finnes, skulle enligt det föreliggande förslaget utgöra 8 kronor, emot nu 10 kronor för kontrollör, som har tillsyn öfver ett bränneri. Inom distrikt, där mer än ett tjänstgöringsställe finnes, skulle kontroll- och justeringsstyrelsen, med beaktande af de af mig förut angifna synpunkter, äga att bestämma högre dagarfvode för kontrollören, dock högst 15 kronor.

Någon ersättning utöfver dagarfvodet åt kontrollör för resor inom tjänstgöringsdistriktet skulle icke förekomma. Däremot skulle kontrollör i likhet med hvad nu äger rum erhålla reseersättning med 15 kronor, om resa förekommer för inträde i tjänstgöring eller vid förflyttning från ett till annat tjänstgöringsdistrikt.

Ersättningen åt biträdande kontrollör skulle utgöras af dagarfvode, 8 kronor, jämte reseersättning efter femte klassen i gällande resereglemente.

Endast då biträdande kontrollör inkallats till följd däraf att kontrollapparat kommit i olag, d. v. s. det enda tänkta fallet för inkallande af biträdande kontrollör utan af tillverkaren gifven anledning,

bör kostnaden härför drabba statsverket. I öfriga fall, då biträdande kontrollör anlitas, exempelvis vid förefintligt behof af skärpt kontroll vid bränneri, skall det enligt förslaget åligga tillverkaren att gälda kostnaden.

Den enligt nu gällande förordning till kontrollör utgående ersättning för skrif- och förseglingsmaterialier samt postporto med 10 öre för hvarje tjänstgöringsdag har vid den af mig nu föreslagna omreglering af aflöningsförhållandena ansetts böra bortfalla.

21 §.

Den ersättning, som skall tillkomma tillverkare för tillhandahållande, där så erfordras, åt kontrollör af kost samt möbleradt, eldadt och städadt rum har i förslaget blifvit nedsatt från nu utgående tre kronor till två kronor, till hvilket senare belopp ifrågavarande ersättning är fastställd i förordningen angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

37 §.

År 1905 tillkom ett nytt moment i 2 §. Af förbiseende blef icke samtidigt erforderlig förändring vidtagen beträffande en i 28 § af nu gällande förordning förekommande hänvisning till förstnämnda §. Detta förbiseende har nu blifvit rättadt i 37 § af förslaget, hvilken § motsvarar nyssnämnda 28 §.

40 §.

Denna § i förslaget innehåller i sitt 1 mom. bestämmelse, att tillverkare skall ansvara för förbrytelse mot förordningen, som *med hans vetskap* begås af hans hustru, barn, husfolk eller i hans arbete antagen person, såsom vore förbrytelsen af honom själf begången.

Samma grundsats för tillverkares ansvarighet har vunnit tillämpning i gällande förordningar angående tillverkning och beskattning af maltdrycker samt om beskattning af socker. Likaså är enligt de år 1905 utfärdade förordningarna angående försäljning af brännvin, vin och öl samt tillagade, alkoholfria drycker m. m. ansvaret uti förevarande hänseende för försäljare på enahanda sätt begränsadt.

I den nu gällande brännvinstillverkningsförordningen är däremot stadgadt, att brännvinstillverkare svarar för förbrytelse, begången af hans hustru, barn, tjänstefolk och i bränneriet anställda arbetare, *därest icke om-*

ständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja. Denna strängare ansvarsbestämmelse synes mig icke vidare böra bibehållas. Till stöd för denna min uppfattning tillåter jag mig åberopa hvad som yttrades i den föreliggande frågan vid föredragning inför Högsta domstolen den 19 december 1902 af det kommittéföreläggande, som ligger till grund för nu gällande förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Beträffande tillverkarens ifrågasvarande ansvar innehöll 42 § i berörda kommittéföreläggande en bestämmelse, lika med den för brännvinstillverkare för närvarande gällande. I fråga om nämnda bestämmelse, erinrades inom Högsta domstolen, att densamma stode i strid mot de allmänna bevisreglerna i brottmål. Redan det att i vissa fall straffet för en förbrytelse skulle träffa icke gärningsmannen utan annan, som antoges hafva haft fördel af brottet, innefattade en allvarlig afvikelse från grunderna för kriminallagstiftningen; men, om än en dylik afvikelse i fråga om förbrytelser af nu ifrågasvarande art finge anses nödig' torde den dock icke kunna med fog sträckas längre, än att straffskyldigheten gjordes beroende däraf, att den, som skulle straffas, haft kunskap om gärningsmannens förehafvande, men underlåtit att afstyra detsamma. Att gå än vidare och omkasta beviskyldigheten, så att näringsidkaren presumerades vara medveten om förbrytelsen och för att undgå ansvar måste förebibring omständigheter, som gjorde sannolikt, att brottet skett utan hans vetskap och vilja, syntes betänkligt och lämnade så liten säkerhet mot ett materiellt orättvist domslut, att domstolarna i många fall måste tveka att tillämpa ett dylikt lagbud, helst om frågan gällde urbota straff af den stränghet, som här stadgades. Att liknande bestämmelse inkommit i ett par gällande förordningar syntes ingalunda innefatta giltigt skäl att fortgå i denna riktning, utan borde förebilden till ifrågasvarande bestämmelse sökas i de stadganden, som för liknande fall gäfves i förordningarna angående försäljning af brännvin och angående försäljning af vin och maltdrycker.

Den allmänna princip rörande vidden af den ansvarighet, som enligt det anförda uttalandet i Högsta domstolen i här åsyftade fall bör påhvila tillverkaren, har, såsom jag redan nämnt, accepterats i 1903 års maltskattförordning och 1905 års sockerskattförordning och bör enligt mitt förmenande vinna tillämpning jämväl med afseende å lagstiftningen angående brännvinstillverkningen.

42 §.

I öfverensstämmelse med hvad redan nu finnes stadgadt dels i 44 § förordningen angående tillverkning och beskattning af maltdrycker

dels ock i 40 § förordningen om beskattning af socker, har i förslaget 42 § införts bestämmelse om förbud för den, som innehar eller innehaft befattning såsom kontrolltjänsteman, att röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden, äfvensom meddelats bestämmelser om ansvar, eventuellt skadeståndsskyldighet vid öfverträdelse af sådant förbud.

47 §.

Enligt 37 § 1 mom. i nu gällande brännvinstillverkningsförordning skall, där särskild angifvare finnes, hälften af åklagaren i målet tillkommande andel i böter och värdet af förbruten egendom tillfalla angifvaren. Med bibehållande af denna bestämmelse har till 47 § 1 mom. i förslaget, hvilket mom. innehåller ifrågavarande stadgande, gjorts det tillägg, att sådan del ej tillkommer angifvare, då angifvelse skett af föräldrar mot barn, barn mot föräldrar, makar eller syskon mot hvarandra, annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost och underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjänare mot husbondefolk under den tid, de äro i tjänsten. Genom nämnda tillägg har förevarande stadgande bringats till öfverensstämmelse med motsvarande bestämmelser i förordningarna angående tillverkning och beskattning af maltdrycker samt om beskattning af socker.

48 §.

Enligt nu gällande brännvinstillverkningsförordning tillkommer det, förutom lands- och stadsfiskaler, bland andra äfven stads- och polisbetjante att åtala förbrytelser emot förordningen. För att bringa detta stadgande till öfverensstämmelse med motsvarande stadgande i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af brännvin har bestämmelsen om stads- och polisbetjants befogenhet i förevarande hänseende uteslutits ur förslaget.

De förarbeten, som erfordras för genomförandet af den utaf mig föreslagna omorganisationen af kontrollen, särskildt distriktsindelningen med hvad därtill hörer, kunna antagas komma att kräfva ganska afsevärd tid. Äfven om, såsom jag förutsatt, den nya kontroll- och justeringsstyrelsen träder i verksamhet den 1 januari 1908, har omorganisationen i öfrigt icke ansetts kunna i sin helhet medhinnas förrän till det tillverkningsår, som börjar den 1 oktober 1908. Med anledning häraf har jag föreslagit, att den förordning angående tillverkning

af brännvin, till hvilken jag nu framlagt förslag, skall träda i kraft den 1 oktober 1908. Tillsättningen af kontrollörer för tillverkningsåret 1908—09 bör dock gifvetvis ske i enlighet med de bestämmelser, som den nya förordningen härom innehåller.

Då det föreliggande författningsförslaget innefattar, bland annat, vissa ändringar dels i de i nu gällande förordning i ämnet stadgade ansvarsbestämmelser dels ock i däri meddelade föreskrifter rörande hvilka personer, som äro pliktiga att åtala förbrytelser emot förordningen, hemställer jag, att Kungl. Maj:t täcktes genom utdrag af detta protokoll inhämta högsta domstolens yttrande öfver de i förslaget sålunda förekommande nya eller förändrade bestämmelser af kriminalrättslig natur.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

In fidem:
Algot Wahlin.

Bilaga.

Förslag

till

Förordning angående tillverkning af brännvin.

I KAP.

Om rättighet till brännvins tillverkning och destillering.

1 §.

1. Brännvin må, med de här nedan i 2 och 3 mom. omförmälda undantag, tillverkas ej mindre af enhvar välfrejdad person, hvilken äger eller innehar i mantal satt eller särskildt skattlagd jord, än äfven af den, som är behörig att idka fabriksrörelse. Afider brännvinstillverkare eller varder han försatt i konkurs, må redan anmäld tillverkning utöfvas af döds- eller konkursboet.

2. Öfverståthållare, underståthållare, landshöfding, landssekreterare, landskamrerare, kronofogde, länsman, lands- och stadsfiskal, polis-tjänsteman, domare på landet, borgmästare eller annan magistratsperson i stad, ecklesiastik ämbets- eller tjänsteman, kyrkobetjänt, folkskollärare, i tjänst varande läkare, brännerikontrollör eller tillsyningsman, eller i allmänhet ämbets- och tjänsteman, som till följd af sin befattning kan komma att deltaga i beslut om brännvinstillverkning eller kontroll därå, må icke befatta sig med dylik tillverkning.

Detsamma gälle ock om bolag, däri någon i detta mom. nämnd person är delägare, äfvensom om den, hvilken blifvit dömd till ansvar för brott, som omförmälas i 31 eller 33 §§ af denna förordning.

3. Å ecklesiastika och andra boställen, så ock å annan krouans jord, som ej med stadgad åborätt besittes, vare brännvinstillverkning förbjuden.

2 §.

1. Brännvinstillverkning vare i allmänhet tillåten allenast från klockan tolf på dagen första helgfria dag i oktober månad till första helgfria dag i maj månad det därpå följande året vid samma timme.

2. I sammanhang med pressjästberedning äfvensom vid bränneri, där allt det tillverkade brännvinet göres till förtäring obrukbart (denatureras), må jämväl under den del af året, då brännvinstillverkning på grund af 1 mom. i allmänhet icke är tillåten, brännvinstillverkning äga rum under de särskilda villkor, Kungl. Maj:t pröfvar erforderliga.

3. Brännvinstillverkning eller mäsckberedning därtill vare ej medgifven från klockan tio om aftonen näst före sön- eller helgdag till klockan tio om aftonen å sådan dag; dock att, om för särskilda tillverkningsmetoders begagnande undantag från denna bestämmelse skulle finnas oundgängligen nödigt, Kungl. Maj:t vill på särskild underdånig ansökning pröfva, huruvida sådant undantag må medgifvas.

4. Kungl. Maj:t vare, oberoende af hvad förut i denna § är stadgad, obetaget att, där högst viktiga omständigheter sådant föranleda, föreskrifva inställande under viss tid af all brännvinstillverkning.

3 §.

1. För brännvinstillverkning må begagnas redskap af hvilken storlek och beskaffenhet som helst med allenast de inskränkingar, som för kontrollens handhafvande äro eller varda föreskrifna. Äfven må användas alla slags råämnen, majs och utländsk potatis dock endast i den uti 8 § stadgade ordning samt malen spannmål allenast under den särskilda kontroll, som af Kungl. Maj:t föreskrifves.

2. Efter ansökning äge Kungl. Maj:t medgifva, att under den kontroll och de villkor i öfrigt, som Kungl. Maj:t pröfvar erforderliga, tillverkning af brännvin må äga rum för vetenskapligt ändamål eller försöksvis för tekniskt ändamål utan iakttagande af de i denna förordning meddelade bestämmelser.

4 §.

1. Den, som vill idka brännvinstillverkning, skall minst tio dagar före den, då tillverkningen är afsedd att begynna, skriftligen anmäla sådant hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, med uppgift å

stället för tillverkningens bedrifvande, dagen, då den skall taga sin början, samt det antal liter brännvin, han beräknar i medeltal skall komma att tillverkas för hvarje tillverkningsdygn, äfvensom därvid aflämnas bevis, att han är behörig att utöfva brännvinstillverkning. Af bolag tillämnad brännvinstillverkning skall anmälas af den, som enligt gällande lag äger för bolaget föra talan, och skall därvid lämnas uppgift om samtliga delägare i bolaget.

2. Samtidigt med denna anmälan skall tillverkaren hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande ställa säkerhet för så stort skattebelopp, som svarar mot den uppgifna medeltillverkningen under tio tillverkningsdygn.

3. Varder nyssnämnda säkerhet af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd, och finnes eljest ej hinder möta för handteringens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillståndsbevis.

4. Har under tio på hvarandra följande tillverkningsdygn i medeltal för hvarje dygn tillverkats mer än en femtedel utöfver hvad i anmälan uppgifvits, skall tillverkaren ofördröjligen ställa säkerhet för det mot den ökade tillverkningen svarande skattebeloppet, vid äfventyr att tillståndsbeviset eljest återkallas.

5. Med tillverkningsdygn förstås i denna förordning tiden från klockan tolf på dagen den ena till samma timme å nästföljande helgfria dag.

5 §.

Vill den, som erhållit tillstånd till brännvinstillverkning, afstå från tillverkningens utöfvande, utan att densamma tagit sin början, skall anmälan därom ske hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, dock skall han i sådant fall vara pliktig godtgöra den kostnad, som möjligen uppstått genom kontrollörs inkallande.

6 §.

1. Vill brännvinstillverkare före den allmänna tillverkningstidens utgång afstå från tillverkningsrätten, skall han därom göra skriftlig anmälan hos den kontrollör, som är anställd vid bränneriet, minst tre dagar före utgången af det tillverkningsdygn, med hvilket han anmäler sig vilja avsluta tillverkningen; dock att, om bränneri eller däri begagnad redskap genom vådeld eller annan olyckshändelse blifvit vänsetligen skadadt, tillverkningsrätten må upphöra omedelbart efter det tillverkaren

gjort skriftlig anmälan därom. Kontrollören åligger att dels lämna tillverkaren bevis om gjord anmälan, dels ock ofördröjligen underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande och öfverkontrollören om tiden för tillverkningsrättens upphörande.

2. I bränneri, där tillverkningen sålunda blifvit anmäld att upphöra, må den ej efter den utsatta tiden äga rum utan förnyad anmälan, som i 4 § sägs.

7 §.

Om anmäld brännvinstillverkning ej företages inom tre tillverkningsdygn efter den i anmälan uppgifna tid, eller brännvinstillverkning afbrytes utan sådan anmälan, som i 6 § 1 mom. omförmäles, eller utan Kungl. Maj:ts därom meddelade föreskrift, och ej inom tre tillverkningsdygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet inträdde, ånyo företages, åligger det brännvinstillverkaren att för de tillverkningsdygn, under hvilka tillverkningen sålunda icke utöfvats, gälda på bränneriet belöpande kontrollkostnader.

8 §.

1. Vill tillverkare för brännvinstillverkning använda majs eller utländsk potatis, göre, med företeende af bevis att föreskrifven särskild afgift enligt 13 § 4 mom. blifvit till landtränteriet inbetald, därom skriftlig anmälan hos kontrollören minst tre dagar, innan den första inmäskningen däraf är afsedd att ske. Kontrollören åligger att dels lämna tillverkaren bevis om gjord anmälan, dels ock ofördröjligen därom underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande och öfverkontrollören.

2. Om tillverkare, som anmält sig ämna vid brännvinstillverkning använda majs eller utländsk potatis, vill upphöra med användningen af dylika råämnen före den allmänna tillverkningstidens utgång, göre han därom anmälan på sätt i 6 § 1 mom. sägs; och skall, då sådan anmälan sker, förfaras på sätt i samma mom. är föreskrifvet.

9 §.

1. Vill någon under den tid, då han, enligt erhållet tillståndsbevis, är till brännvinstillverkning berättigad, å bränneriställe genom särskild destillering rena brännvin, må sådant ske under tillsyn af kontrollör. Destillering å bränneriställe under annan tid vare äfven medgifven; dock att anmälan därom skall minst åtta dagar före den tid,

destilleringen hvarje gång företages, göras hos vederbörande öfverkontrollör.

2. I öfrigt må brännvins rening, vare sig genom destillering eller på kall väg, verkställas såsom annan handtering, enligt hvad i gällande författningar stadgas.

10 §.

Tillverkare vare skyldig hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för vederbörande öfverkontrollör, då denne önskar däraf taga del.

11 §.

Tillverkare ställe sig till efterrättelse hvad den ordningsstadga för brännvinsbrännerierna i riket, som Kungl. Maj:t vill utfärda, innehåller om tillverkares åligganden äfvensom de föreskrifter, kontroll- och justeringsstyrelsen eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller nämnda ordningsstadga meddelar.

II KAP.

Om brännvins beskattning och uppläggande på nederlag.

12 §.

1. För brännvin, tillverkad i inom landet, skall efter afdrag af två procent, som äro skattefria, tillverkaren påföras skatt med 65 öre för hvarje liter af normalstyrka, hvarmed förstås brännvin, som vid + 15° å Celsii termometer innehåller 50 volymprocent alkohol.

2. Inbetalning af tillverkningskatt verkställs i landtränteriet, dock hvarje gång för minst 1,500 liter.

3. Vid utförsel af brännvin må, efter hvad särskildt finnes stadgad, åtnjutas restitution med 66,3 öre för hvarje liter renadt och med 65 öre för hvarje liter icke renadt brännvin af normalstyrka.

4. Restitution af tillverkningskatt må under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t vill föreskrifva, åtnjutas:

för brännvin, som vid staten tillhörigt krutbruk användes för tillverkning af krut, afsedt för krigsbruk eller för öfningar i försvarsändamål;

för finkelolja, afsedd till tekniskt ändamål; samt för brännvin, som denaturerats.

För brännvin, som denaturerats vid bränneri, där tillverkningsrätt gäller, må åtnjutas skattefrihet.

Afgift för undersökning af finkelolja i och för restitution af tillverknings-skatt utgår med två öre och för denaturering af brännvin med ett öre för hvarje liter af normalstyrka; dock att sistnämnda afgift icke utgår för brännvin, tillverkad vid bränneri, där allt det tillverkade brännvinet denatureras.

13 §.

1. Har tillverkningen icke uppgått till 8,000 liter beskattningsbart brännvin för hela den tid, tillverkningsrätten gällt, då skall förutom stadgad skatt erläggas en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade liter-talet understiger nämnda belopp; och likaledes skall, i händelse tillverkningen ej uppgått till 500 liter i medeltal för hvarje tillverkningsdygn, utgå en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade brännvinet understiger ett efter en medeltillverknings af 500 liter beräknadt tillverkningsbelopp. Dessa afgifter skola dock ej utgå, då tillverkningsrättens upphörande grundar sig på anmälan efter olyckshändelse, hvarom i 6 § sägs, eller Kungl. Maj:ts därom meddelade föreskrift; och ankomme på Kungl. Maj:ts pröfning, huruvida eller i hvad mån befrielse från desamma må medgifvas, då brännvinet erhålles såsom biprodukt vid annan tillverknings.

2. Har tillverkningen vid ett och samma bränneri under tiden från den 1 oktober till den 1 därpå följande maj öfverstigit 600,000 liter beskattningsbart brännvin eller under tiden från den 1 maj till den 1 oktober öfverstigit 435,000 liter, då skall förutom stadgad skatt erläggas en afgift af 5 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade liter-talet öfverstiger, i förra fallet 600,000 liter och i det senare 435,000 liter.

3. De enligt 1 och 2 mom. utgående särskilda afgifter skall tillverkaren inom fjorton dagar efter tillverkningsrättens upphörande inbetala till landtränteriet. Sker det ej, låte Kungl. Maj:ts befallningshafvande ofördröjligen utmäta afgifterna; och skall emellertid det vid bränneriet tillverkade och vid tillverknings-tidens slut under offentlig vård kvarvarande brännvinet utgöra pant för afgifterna.

4. För brännvin, tillverkad vid bränneri under tid, då jämlikt anmälan enligt 8 § 1 mom. majs eller utländsk potatis där användes för brännvinstillverknings, skall tillverkaren påföras en särskild afgift

af 5 öre för hvarje liter. Denna afgift inbetalas förskottsvis i landt-ränteriet, dock hvarje gång för minst 10,000 liter; för mycket erlagd afgift restitueras efter tillverkningsrättens upphörande på därom af tillverkaren gjord framställning.

5. Hvad i denna § är stadgadt om tilläggsafgift vid brännvins-tillverkning gälle icke i fråga om bränneri, där allt det tillverkade brännvinet denatureras.

14 §.

1. Af obeskattadt brännvin skola minst åttiofem procent såsom säkerhet för skatten vara liggande på nederlag vid bränneriet; och skall det förty åligga tillverkaren att på en förut bestämd dag i hvarje vecka (af-räkningsdag) till kontrollören för inläggande på nederlaget aflämna er-forderlig myckenhet brännvin. Underlåter tillverkare detta, skall kon-trollören ofördröjligen anmäla förhållandet hos Kungl. Maj:ts befall-ningshafvande, som genast låte utmäta det felande skattebeloppet. Därest Kungl. Maj:ts befallningshafvande finner sådant erforderligt för bevarande af statens rätt, må Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillika återkalla tillståndsbeviset.

2. För obeskattadt brännvin, som ej, enligt hvad i 1 mom. sägs, inlagts på nederlag vid bränneriet, skall skatt vara erlagd före den 1 oktober, vid påföljd att Kungl. Maj:ts befallningshafvande eljest låter ofördröjligen utmäta densamma.

3. Denaturerad brännvin må ej ligga såsom säkerhet för ogulden skatt.

15 §.

Magasin eller rum för nederlag af brännvin skall finnas vid hvarje bränneri samt vara beläget i dess närhet och af tillverkaren upplåtet uteslutande för brännvin, som skall utgöra säkerhet för ogulden skatt.

16 §.

Brännvinstillverkare må efter tillverkningens upphörande hafva obeskattadt brännvin kvarliggande å nederlag vid bränneriet.

17 §.

1. Inträffar minskning, vare sig genom läckning, afdunstning eller olyckshändelse, i det å nederlag upplagda brännvinets litertal eller

styrka, skall ändock tillverkningsskatt erläggas för allt det brännvin, hvarför skatt är ogulden; dock vill Kungl. Maj:t, där minskningen utan ägarens vållande uppkommit genom olyckshändelse, medgifva den lindring i skatten, hvartill omständigheterna kunna föranleda.

2. Å nederlag befintligt brännvin utgör pant för ogulden skatt; och skall detsamma till ytterligare säkerhet för skattens utbekommande efter tillverkningsrättens upphörande städse vara mot eldskada försäkradt till ett värde ej understigande den oguldna skattens belopp; hvarjämte det åligger tillverkaren att, då nederlaget öfvertages af tillsyningsman, till denne aflämna försäkringshandlingarna jämte behörigt bevis, att kronan äger rätt till så stor del af försäkringssumman, som fordras för skattens gäldande. Underlåter tillverkare att fullgöra hvad sålunda är föreskrifvet, vare nederlagsrätten förverkad, och anmäle kontrollör eller tillsyningsman genast förhållandet hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som i så fall ofördröjligen förordnar om skattens uttagande.

18 §.

På Kungl. Maj:ts särskilda pröfning i hvarje fall skall bero, om och under hvilka villkor och kontroller samt mot hvilken nederlagsafgift nederlag af inhemskt brännvin utan sammanhang med brännvinstillverkning bör medgifvas; och må, på sätt särskildt därom är eller kan varda stadgadt, såväl från sådant nederlag (allmänt brännvinsnederlag) som från brännerinederlag brännvin ur riket utföras, utan att tillverkningsskatt därför erlägges.

III KAP.

Om tillsyn vid bränneri och nederlag.

19 §.

1. Öfverinseendet öfver kontrollen öfver tillverkning af brännvin utöfvas af kontroll- och justeringsstyrelsen.

2. Enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i ordningsstadgan för brännvinsbrännerierna i riket, utöfvas brännerikontrollen af öfverkontrollörer, kontrollörer och tillsyningsmän.

3. Öfverkontrollörer förordnas af Kungl. Maj:t.
4. Kontroll- och justeringsstyrelsen bestämmer tjänstgöringsdistrikt för öfverkontrollörer och kontrollörer; skolande såväl öfverkontrollör som kontrollör utöfva tillsyn äfven öfver de bryggerier, som äro belägna inom tjänstgöringsdistriktet.
5. Kontrollörer till det antal, som bestämmes af kontroll- och justeringsstyrelsen, utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande, efter förslag af vederbörande öfverkontrollör.

20 §.

1. Öfverkontrollör, som är inkallad i tjänstgöring, erhåller dels arfvode, beräknadt efter 4,000 kronor om året, dels ock under tjänstgöringstiden ersättning för rese- och expeditionskostnader med 250 kronor i månaden; Kungl. Maj:t dock obetaget att i särskilda fall bestämma lägre arfvode eller ersättning.

Enahanda ersättning tillkommer jämväl vikarie, som kan varda förordnad för öfverkontrollör.

2. Kontrollör erhåller under tjänstgöringstiden af staten ersättning i förhållande till det antal tjänstgöringsställen — brännerier eller bryggerier — som finnas inom hans tjänstgöringsdistrikt.

Finnes inom distriktet endast ett bränneri, erhåller kontrollör dagarfvode med 8 kronor, men finnas inom detsamma flera tjänstgöringsställen, äger kontroll- och justeringsstyrelsen bestämma högre arfvode, dock ej mera än 15 kronor om dagen.

I dagarfvode ingår ersättning för resor inom tjänstgöringsdistriktet, hvaremot, om resa förekommer för inträde i tjänstgöring eller vid förflyttning från ett till annat tjänstgöringsdistrikt, kontrollör erhåller reseersättning med 15 kronor för hvarje gång.

3. Biträdande kontrollör erhåller af staten dagarfvode med 8 kronor jämte resekostnadsersättning efter femte klassen i gällande rese-reglemente, dock att, därest hans tillkallande föranledes af annan än den i 24 § 2 mom. omförmälda anledning, det skall åligga tillverkaren att gälda kostnaderna.

21 §.

1. Därest å landsbygden på grund af lokala förhållanden sådant erfordras, vare tillverkare på öfverkontrollörens tillsägelse skyldig dels att mot två kronor om dagen, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godtgöras genom afdrag å kontrollörsarfvodet, tillhandahålla kontrollören

lämplig kost samt ett möbleradt, eldadt och städadt boningsrum å plats, som af öfverkontrollören godkännes, dels ock att mot ersättning enligt gällande skjutstaxa åt honom anskaffa skjuts till öfriga tjänstgöringsställen inom distriktet.

2. Vid bränneri, där allt det tillverkade brännvinet denatureras, åligger det tillverkaren att godtgöra statsverket, hvad enligt de i 20 § 2 mom. angifna grunder utgått i arfvode eller ersättning till kontrollör vid bränneriet.

22 §.

1. Nederlag vid bränneri, där tillverkningsrätt upphört, skall handhafvas af särskild, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordnad tillsyningsman.

2. Kungl. Maj:ts befallningshafvande bestämmer tillsyningsman tillkommande arfvode; och åligger det tillverkaren att, innan tillsyningsmannens tjänstgöring upphör till följd af nederlagets utrymmande eller af annan anledning, till honom utbetala arfvodet.

23 §.

Brännvinstillverkning må ej företagas, innan kontrollapparat blifvit i bränneriet anbragt, tillståndsbeviset för kontrollören uppvisadt samt bränneri och nederlagsmagasin af honom besiktigade.

24 §.

1. Det tillverkade brännvinet uppmätes och reduceras till normalstyrka förmedelst den i bränneriet uppställda kontrollapparaten.

2. Om kontrollapparat vid bränneri kommit i olag, åligger det tillverkaren att därom genast underrätta kontrollören. Denne skall afläsa kontrollapparaten, tömma sprithållaren samt sätta såväl sprithållaren som sprithållarerummet under kronans lås, hvarefter han skall uppmäta och profva det brännvin, som sedermera tillverkas. Därest kontrollör till följd af sin öfriga kontrolltjänstgöring ej kan själf verkställa hvad honom sålunda åligger, må han tillkalla annan pålitlig person att såsom biträdande kontrollör tjänstgöra vid bränneriet. Öfverkontrollören, hvilken kontrollören så fort ske kan skall underrätta om förhållandet, äger bestämma ej mindre, huru med kontrollen vid bränneriet skall ordnas, intill dess kontrollapparaten åter försatts i brukbart skick eller annan sådan hunnit insättas i bränneriet, än äfven efter hvilken grund det brännvin skall beräknas, som tillverkats från senaste afläsning af apparaten, innan densamma kom i olag.

25 §.

Därest öfverkontrollör för bevarande af statens rätt finner skärpt kontroll vid bränneri erforderlig, äge han att inkalla ytterligare en kontrollör eller, då sådan ej finnes att tillgå, tillkalla annan lämplig person att vid bränneriet tjänstgöra såsom biträdande kontrollör, äfvensom att föreskrifva, att sprithållare och sprithållarerum skola sättas under kronans lås; skolande öfverkontrollören om sådan åtgärd ofördrojligen göra anmälan hos kontroll- och justeringsstyrelsen.

26 §.

1. Kontrollapparat anskaffas, äges och underhålls af staten.
2. Tillverkaren är skyldig att på egen bekostnad låta afhämta apparaten från plats inom länet, hvilken öfverkontrollören bestämmer, samt att likaledes bestrida kostnaden för dess uppsättning.
3. Efter tillverkningens upphörande kvarstannar kontrollapparaten vid bränneriet under tillverkarens vård, såvida denne ej hos öfverkontrollören anmäler sig vilja återlämna apparaten eller densamma af öfverkontrollören återfordras; och åligger i så fall tillverkare att på egen bekostnad låta forsla apparaten till plats inom länet, hvilken öfverkontrollören bestämmer.
4. All å apparaten eller dess tillbehör uppkommen skada, som kunnat förekommas genom omsorgsfull vård, ersättes af tillverkaren.

27 §.

1. Anmäler tillverkare hos kontrollören missnöje med kontrollapparatens mätning, skall, så fort sig göra låter, öfverkontrollören verkställa kontrollmätning. Om vid kontrollmätning, verkställd under minst två tillverkningsdygn och å minst 1,000 liter sprit, apparatens utslag visar sig öfverstiga det omedelbara mätningsresultatet med en procent eller därutöfver, då skall afdrag å skatten härför ske från den afläsning å apparaten, som närmast föregick anmälan om missnöje.

Kostnaden för sådan kontrollmätning skall tillverkaren betala, i händelse apparatens utslag ej med minst en procent öfverstiger det omedelbara mätningsresultatet.

2. Om vid profning, som ligger till grund för beskattning, mellan brännvinstillverkare och kontrollör uppstår tvist om brännvinets alkoholhalt, skall af detsamma tagas prof, hvilket under bådas försegling lämnas till öfverkontrollören, som efter verkställd profning med normaltermo-alkoholometer bestämmer alkoholhalten.

28 §.

1. Erforderliga föreskrifter såväl för kontrollapparats afläsning som för mättings- och profningsförrättningar äge kontroll- och justeringsstyrelsen meddela. Vid all beräkning af alkoholmängden på grund af profning med alkoholometer skola af kontroll- och justeringsstyrelsen fastställda tabeller begagnas.

2. Kontroll- och justeringsstyrelsen äge ock fastställa formulär för samtliga för kontrollen behöfliga journaler och andra handlingar.

29 §.

Finner kontrollör eller tillsyningsman olaglighet vara begången vid något under hans uppsikt ställdt bränneri eller nederlag, gifve ofördröjligen sådant till kända för allmän åklagare äfvensom för öfverkontrollören.

30 §.

Därest tillverkare ej åtnöjes med af öfverkontrollör vid tillämpningen af denna förordning meddelad föreskrift eller vidtagen åtgärd, äge han att hos kontroll- och justeringsstyrelsen däri söka ändring.

IV KAP.

Om ansvär för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.

31 §.

1. Den, som tillverkar brännvin utan därtill erhållet behörigt tillstånd eller under tid, då på grund af Kungl. Maj:ts nådiga beslut brännvinstillverkning blifvit inställd, gälde den i 12 § stadgade tillverkningskatt och böte för lönbränning från och med 100 till och med 2,000 kronor eller straffes med fängelse från och med en till och med sex månader.

2. Har lönbränning skett med enkel, omedelbarligen med eld drifven redskap, varde skatten beräknad efter redskapens afverkningsförmåga, som skall antagas under dygn uppgå till fyra gånger pannans

rymd. Kan redskapens storlek icke utrönas, bestämmes skatten efter 500 liters tillverkning för dygn.

Är tillverkningen utöfvad med mera sammansatt eller medelst ånga drifven redskap, beräknas skatten för den myckenhet, som, efter hvad utrönas kan, blifvit tillverkad, dock för minst 800 liter på dygnet.

I bägge dessa fall skall skatten utgå för minst trettio dygn; men har tillverkningen blifvit utöfvad öfver 30 men ej 60 dygn, utgöres skatt för 60 dygn, och öfver 60 men ej 90 dygn för 90 dygn o. s. v.

32 §.

Då lönbränning skett, vare det vid förbrytelsen nyttjade redskap, det vid beslagstillfället å stället befintliga brännvin och de kärl, hvori det förvaras, förbrutna.

33 §.

1. Den, som vid brännvinstillverkning från beskattning undansnillar något af det brännvin, som tillverkas, begagnar tillverkningsredskap, ledningsrör eller sprithållare med dold öppning eller afledning, hvarigenom brännvin kan lönligen uttagas, eller olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som öfverkontrollör eller kontrollör i bränneri åsatt, eller gör åverkan å den i bränneriet uppsatta kontrollapparaten, straffes med böter från och med 500 till och med 5,000 kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock må, där försnillning skett i större omfattning eller omständigheterna eljest äro synnerligen försvårade, dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år. Den, som efter detta lagrum dömes, skall ock utgifva den skatt, som belöper sig för det undansnillade brännvinet, samt hafva förbrutit redskapen, det i bränneriet med därtill hörande förvaringsrum och nederlagsmagasin vid beslagstillfället befintliga brännvin och de kärl, i hvilka det förvaras.

2. Varder någon, som begagnar nederlagsrätt, beträdd med att olofligen bortföra brännvin från nederlaget eller bryter han kronans lås, som blifvit satt å nederlagsmagasin, dömes till böter från och med 100 till och med 2,000 kronor eller fängelse från och med en till och med sex månader. Äro omständigheterna synnerligen försvårade, dömes till straffarbete från och med två månader till och med ett år. Ifall det olofligen bortförda brännvinet återfinnes, vare det förverkadt; kan det ej tillrättaskaffas, gälde tillverkaren dess värde.

34 §.

Har tillverkare utan anmälan, som i 8 § 1 mom. sägs, vid brännvinstillverkning användt majs eller utländsk potatis, erlægge han för allt det brännvin, som vid bränneriet tillverkats under den tid, då tillverkning där pågick på grund af det tillståndsbevis, som gällde, när den olofliga användningen af nämnda råämnen ägde rum, en särskild afgift af 5 öre för hvarje liter, dock minst 500 kronor.

35 §.

Är tvist om beloppet af undansnilladt brännvin, äger domstol att i frågan infordra yttrande från kontroll- och justeringsstyrelsen.

36 §.

Till redskap, som enligt 32 § eller 33 § 1 mom. är förbruten, räknas hvarje i bränneri för kokning, mäskberedning, jäsning eller bränning inrättad redskap, sprithållare, äfvensom ångmaskin med tillbehör.

37 §.

1. Öfverträder brännvinstillverkare det förbud, som är gifvet i 2 § 3 mom., böte för hvarje gång, sådant sker, från och med 20 till och med 200 kronor.

2. Verkställes annat till bränneri hörande arbete utom tillsyn vid malt- eller jästberedning mellan klockan 8 på morgonen och klockan 5 om aftonen å sön- eller helgdag, böte brännvinstillverkare från och med 5 till och med 50 kronor.

38 §.

1. Underlåter brännvinstillverkare att ställa sig till efterrättelse något af hvad i denna förordning eller gällande ordningsstadga föreskrifves eller de föreskrifter i fråga om tillverkares åligganden, kontroll- och justeringsstyrelsen, öfverkontrollör eller kontrollör i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar, straffes han, där ej särskildt ansvar är bestämdt, med böter från och med 20 till och med 200 kronor.

2. Den, som tillverkar brännvin i sammanhang med pressjästberedning, utan att samtidigt det af Kungl. Maj:t bestämda minsta

utbyte af jäst i medeltal erhålles, eller underlåter att, på sätt i 9 § 1 mom. är föreskrifvet, hos öfverkontrollör göra anmälan om destillering af brännvin, böte från och med 100 till och med 1,000 kronor.

39 §.

Vägrar man den, som äger anställa undersökning i afseende å förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där, enligt 49 §, undersökning får ske, böte från och med 100 till och med 1,000 kronor.

40 §.

1. Tillverkare ansvarar för förbrytelse mot denna förordning, som med hans vetskap begås af hans hustru, barn, husfolk eller i hans arbete antagen person, såsom vore förbrytelsen af honom själf begången. Begagnar tillverkaren ombud vid brännerirörelsens utöfvande, ansvare dock ombudet jämte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

2. Redskap, tillverkad vara och kärl, hvori den förvaras, skola, fastän brännvinstillverkare icke är ägare däraf, dömas förbrutna, när förbrytelse, som medför sådan påföljd, är begången.

41 §.

Brännvinstillverkare, som åt kontrolltjänsteman, hvilken öfver hans bränneri utöfvar tillsyn, såsom gifva något gifver eller erbjuder, böte från och med 20 till och med 200 kronor. Kontrolltjänsteman, som gifva mottager, vare lika ansvar underkastad och miste därjämte befattningen.

42 §.

Den, som innehar eller innehaft befattning såsom kontrolltjänsteman, vare förbjudet att röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej af omständigheterna, att han om den hemlighet eller de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han dylik befattning ej innehaft, straffes med böter från och med femtio till och med ett tusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig af berörda yrkeshemlighet eller affärsförhållanden till egen eller annans fördel, då må till fängelse dömas.

Har i nu omförmälda hänseenden genom kontrolltjänstemans åtgörande skada uppkommit, vare han ock skyldig den till fulla godtgöra.

43 §.

Skulle någon, hvilken det åligger att hålla tillsyn vid bränneri eller vid nederlag, eller den, hvilken har till tjänsteåliggande att åtala förbrytelser mot denna förordning, själf beträdas med oloflig brännvinstillverkning eller att hafva främjat sådan förbrytelse eller förbrytelse, som omförmäles i 33 §, varde dömd till fängelse eller straffarbete från och med sex månader till och med två år.

44 §.

Om undersökning, hvarom i 49 § sägs, hos någon anställes emellan klockan 9 om aftonen och klockan 5 om morgonen, men förbrytelse ej upptäckes, böte förrättningsmannen från och med 5 till och med 50 kronor, där han ej haft giltig anledning till undersökningen.

45 §.

Böter, som efter denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

46 §.

Då tillverkningskatt jämte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till skatten eller någon del däraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfälde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

47 §.

1. Böter, som enligt denna förordning ådömas, äfvensom värdet af bränneriredskap och annan egendom, som anses förbrutna, tillfalle med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel. Sådan del tillkomme dock ej angifvare, då angivelse skett af föräldrar mot barn,

barn mot föräldrar, makar eller syskon mot hvarandra, annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost och underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjänare mot husbondefolk under den tid, de äro i tjänsten.

2. På Kungl. Maj:ts nådiga pröfning må bero, huruvida i något fall åklagare eller annan för ådagalagdt nit vid efterspanande och beifrande af förbrytelse mot denna förordning gjort sig förtjänt af någon belöning utöfver honom möjligen tillkommande andel i ådömda böter samt redskap eller annat förbrutet gods.

V KAP.

Föreskrifter i afseende å förordningens verkställighet.

48 §.

1. Lands- och stadsfiskaler, kronobetjante samt de personer, hvilka särskildt förordnas att vaka öfver denna förordnings efterlefnad, åligger att åtala förbrytelser emot densamma.

2. I öfrigt äger enhvar rättighet att för sådana förbrytelser anställa åtal, dock ej föräldrar och barn eller makar eller syskon mot hvarandra, ej heller annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost eller underhåll, ej fosterbarn mot fosterföräldrar och ej heller tjänare mot husbondefolk, under den tid de äro i tjänsten.

3. Då åtal anställles af annan person än den, som är nämnd i 1 mom., gifve han sin talan allmän åklagare till känna så tidigt, att denne må kunna öfvervara målets utförande.

49 §.

1. De i 48 § 1 mom. omförmälda åklagare äga att anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning äfvensom att verkställa beslag.

2. Den, som förrättar undersökningen, bör för att tillgodonjuta det skydd, honom därvid lagligen tillkommer, vid förrättningen på sig synbart bära påbjudet tjänstetecken eller, innan förrättningen företages, uppvisa fullmakt eller förordnande. I orten boende eller känd kronobetjant vare likväl frikallad från skyldigheten att sålunda styrka sin behörighet.

3. Undersökningen må anställas i bränneri, så ock i annat rum eller byggnad, som kan begagnas för brännvinstillverkning eller förvaring af brännvin.

50 §.

Beslag skall göras i två vittnens närvaro. Innehafvare af hvad i beslag tages eller, i hans frånvaro, hans ombud på stället eller någon af hans husfolk skall tillsägas om beslaget.

51 §.

Sker beslag å bränneri under den tid, då tillverkningsrätt där gäller, må ej panna utbrytas eller någon del af tillverkningsredskapen borttagas eller tillverkningens fortsättande hindras, innan första domstol i målet dömt redskapen förbruten, där ej vid tillverkningen begagnats redskap, ledningsrör eller sprithållare med dold öppning eller afledning, hvarigenom brännvin kunnat lönligen uttagas, eller åverkan skett å kontrollapparaten.

52 §.

Redskap, som tages i beslag, skall, till förekommande af dess utbyte mot annan, af beslagaren utmärkas med särskild stämpel, där ej redskapen vid beslaget fråntages ägaren, i hvilket fall den skall sättas i allmänt förvar.

Denna förordning skall träda i kraft den 1 oktober 1908, vid hvilken tid nådiga förordningen den 13 juli 1887 angående villkoren för tillverkning af brännvin med däri sedermera vidtagna ändringar upphör att vara gällande; dock att tillsättningen af kontrollörer skall för det tillverkningsår, som tager sin början den 1 oktober 1908, ske i enlighet med denna förordning; skolande föreskrifterna angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål träda i kraft först från och med den dag, som, efter det Riksdagen beslutit upphäfvande af tull å majs, af Kungl. Maj:t kungöres.

*Utdrag af protokollet öfver ett lagärende, hållet uti Kungl. Maj:ts
högsta domstol torsdagen den 14 februari 1907.*

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: HUSS,
CARLSON,
THOLLANDER,
CASSEL,
friherre MARKS von WÜRTEMBERG,
PETRÉN,
SUNDBERG.

Amanuensen i finansdepartementet Fredrik Lambert-Meuller upp-
viste dels utdrag af protokollet öfver ett finansärende, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 5 februari
1907, hvaraf framgick, att Kungl. Maj:t föreskrifvit, att högsta dom-
stolens yttrande skulle inhämtas öfver de uti uppgjordt förslag till för-
ordning angående tillverkning af brännvin förekommande nya eller för-
ändrade bestämmelser af kriminalrättslig natur, dels ock en af chefen
för justitiedepartementet den 8 februari 1907 aflåten skrifvelse, däruti
tillkännagifvits, att Kungl. Maj:t samma dag förordnat Lambert-Meuller
att, i egenskap af revisionssekreterare, i högsta domstolen föredraga
nämnda författningsförslag i hvad det afser omförmälda bestämmelser;
varande förslaget bilagdt detta protokoll.

Amanuensen Lambert-Meuller föredrog härefter förslaget i de
delar, hvilka blifvit till högsta domstolen remitterade.

I fråga om 49 § 2 mom. yttrade justitierådet *friherre Marks von Würtemberg*, med hvilken justitieråden *Huss*, *Thollander* och *Petrén* instämde:

»Enligt stadgandena i detta mom. skulle för vissa undersökningsförrättare — nämligen lands- och stadsfiskaler äfvensom personer, som särskildt förordnats att vaka öfver förordningens efterlefnad — det skydd, som skulle tillkomma dem såsom tjänstemän, vara beroende af iakttagandet utaf föreskriften om bärande af tjänstetecken eller uppvisande af fullmakt eller förordnande. Genom åsidosättande af nämnda föreskrift skulle alltså en dylik undersökningsförrättare äfven gent emot personer, som ägde full kännedom om hans tjänstemannaställning, gå förlustig det särskilda skydd mot våld eller ärekränkning, som ligger i strafflagens bestämmelser om straff för brott mot tjänsteman i tjänsteutöfning. Ett sådant förhållande synes emellertid hvarken lämpligt eller väl förenligt med strafflagen.

För öfrigt torde kunna ifrågasättas, huruvida icke hela momentet kunde såsom öfverflödigt utgå.»

I öfrigt föranledde förslaget uti de delar, hvarom nu vore fråga, icke någon anmärkning.

Ur protokollet:
Lennart Berglöf.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Kungl.
Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms
slott den 8 mars 1907.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
DYRSSEN,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
JUHLIN,
SWARTZ.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anförde härefter:
Vid underdånig föredragning den 5 nästlidne februari af ett inom finansdepartementet utarbetadt förslag till förordning angående tillverkning af brännvin förordnade Kungl. Maj:t, att, då nämnda författningsförslag innefattade, bland annat, vissa ändringar dels i de i nu gällande förordning i ämnet stadgade ansvarsbestämmelser dels ock i däri meddelade föreskrifter rörande hvilka personer, som äro pliktiga att åtala förbrytelser emot förordningen, högsta domstolens yttrande skulle inhämtas öfver de i förslaget sålunda förekommande nya eller förändrade bestämmelser af kriminalrättslig natur.

Sedan högsta domstolens yttrande numera inkommit till finansdepartementet, får jag ånyo i underdånighet anmäla ärendet inför Kungl. Maj:t.

Efter det föredragande departementschefen härefter erinrat om de ändringar i hittills gällande lagstiftning i ämnet, som med förslaget åsyftades, anförde departementschefen vidare:

Vid den granskning förslaget i remitterade delar undergått i högsta domstolen förekom däremot endast en anmärkning. Det erinrades nämligen, att enligt stadgandena i förslagets 49 § 2 mom. skulle för vissa undersökningsförrättare — lands- och stadsfiskaler äfvensom personer, som särskildt förordnats att vaka öfver förordningens efterlefnad — det skydd, som skulle tillkomma dem såsom tjänstemän, vara beroende af iakttagandet utaf föreskriften om bärande af tjänstecken eller uppvisande af fullmakt eller förordnande. Genom åsidosättande af nämnda föreskrift skulle alltså en dylik undersökningsförrättare äfven gent emot personer, som ägde full kännedom om hans tjänstemannaställning, gå förlustig det särskilda skydd mot våld eller ärekränkning, som läge i strafflagens bestämmelser om straff för brott mot tjänsteman i tjänsteutföring. Ett sådant förhållande syntes emellertid hvarken lämpligt eller väl förenligt med strafflagen. För öfrigt torde kunna ifrågasättas, huruvida icke hela momentet kunde såsom öfverflödigt utgå.

Sistnämnda inom högsta domstolen uttalade åsikt har jag funnit mig böra biträda. Uti det ifrågavarande författningsförslaget, sådant det nu föreligger, har därför berörda moment i 49 § borttagits.

Vid den öfverarbetning, som förslaget nu ytterligare undergått inom finansdepartementet, hafva ännu några snärre förändringar vidtagits, af hvilka endast ett i det vid förslaget fogade öfvergångsstadgande gjordt tillägg torde erfordra särskildt omnämnande.

De i 4 § af förslaget förekommande bestämmelser angående hvad som är att vid anmälan om tillämnad brännvinstillverkning iakttaga, skilja sig i väsentliga afseenden från motsvarande bestämmelser i nu gällande förordning. Med hänsyn härtill bör gifvetvis dylik anmälan, afseende tiden från och med den 1 oktober 1908, då den nya förordningen är afsedd att träda i kraft, ske i enlighet med de härutinnan föreslagna nya bestämmelserna. Det af mig berörda tillägget hänför sig till nämnda förhållande.

Sedan departementschefen härefter uppläst det förevarande författningsförslaget, hemställde departementschefen i underdånighet, att Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att antaga detsamma.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
A. W. Cygnæus.